



# СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА V ● БРОЈ 56 ● СЕПТЕМБАР 2020. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК



ПАМТИЋЕМО ГА ПО ОСМИЈЕХУ ИЗА КОГА СЕ КРИЛА БОЛ

Крајишка легенда  
Боро Дрљача  
отишао у вјечност



МАЛИ БРОЈ СРПСКИХ ПОВРАТНИКА, ХРВАТИ ОДЛАЗЕ У ЕУ

Бенковац, град у коме  
Срба готово да нема,  
али га се не одричу

**ОБИЉЕЖЕН ДАН СРПСКОГ ЈЕДИНСТВА, СЛОБОДЕ И НАЦИОНАЛНЕ ЗАСТАВЕ**

# СРБИЈА И СРПСКА ДА БУДУ ЈЕДНА ДРЖАВА



**ДРАГАН ВАСИЉКОВИЋ НАСТАВЉА ХУМАНИТАРНУ МИСИЈУ**

Основана Фондација  
*Капетан Драган* за помоћ  
неправедно осуђеним Србима



**ЉУБАВ ПРЕМА БАЛОТАМА СРБИЈИ ПОДАРИЛА ТРИДЕСЕТАК СВЈЕТСКИХ МЕДАЉА**



Крајишки боћари широм свијета проносе  
славу Србије, а немају гдје да тренирају

## УВОДНИК

» Пише: Трифко Ђоровић



## Вакрс Српства угаслог

Када је прије нешто више од 170 година Његош писао своје највеће дјело *Горски вијенац* посветио га је „праху оца Србије“ - Карађорђу, уздижући га у елиту савремених европских ратних великана. Стихом „о кукавно Српство угасено“ мудри владица Раде заправо је нове нараштаје поучио шта бива са онима који се одрекну „вјере прађедовске“. Било је то предсказање свега онога што је Црну Гору снашло након његове смрти. Од Секуле Дрљевића, Савића Марковића Штедимлије, преко Милована Ђиласа, до Мила Ђукановића одвијао се процес у коме се развијала дуалистичка свијест и вјештачки стварала црногорска нација.

Садашњи предсједник Црне Горе је показао на дјелу да није разумио Његошеву поруку, па га је удар на СПЦ коштао тешког изборног пораза. Из нехата је српском народу у Црној Гори створио велику шансу која би морала бити искориштена наредне године на редовном попису становништва. Нови вјештачки идентитет на коме се интензивно „преламањем у глави“ радило уочи референдума о независности довео је до тога да су се у међувремену потпуно изгубили критеријуми који одређују суштину појма Црногорац. Створен је дуализам који би се овај пут могао „преломити“ на другој страни. Тога је свјестан и креатор новог идентитета који је у великом страху од нове политичке реалности. Искуство учи да је политика кључно утицала на резултате досадашњих пописа становништва у Црној Гори.

Наиме, у Краљевини Југославији пописивање је вршено на начин да се становништво изјашњава по вјери. Први попис са националним изјашњавањем у Црној Гори био је спроведен након Другог свјетског рата - 1948. године. Било је то у јеку доминације комунистичке идеологије, а најутицајнији промотер црногорске нације био је тада моћни Милован Ђилас, који је у вријеме пописа заступао ставове КПЈ у преговорима са Стаљином. Мада је Ђилас 1995. године умро као Србин, епизод првог пописа био је да се 90% становништва национално изјаснило као Црногорци, док је српска нација сведена на 1%. У свим наредним пописима до 1991. године број Срба био је тек нешто мало већи од 3%. Изузетак је била 1971. година, кад је тај број био удвостручен (7,46%). Распад СФРЈ Црна Гора је дочекала са 57.453 Срба или 9,34%.

На првом попису у 21. вијеку Срби долазе до 31,99%, да би 2011. године, тај број био нешто мањи - 28,73%. Црна Гора је јединствена по чињеници да је на истом попису српски језик статистички убједљиво најприсутнији, а ипак није званичан.

Зашто је за још увијек актуелног предсједника Црне Горе наредни попис становништва толико непожељан? За разлику од избора, овог пута је ријеч о процесу у коме је тешко спровести неке манипулације, а који може показати да је српска нација најбројнија у Црној Гори. То би потпуно промијенило политику земље у којој би српски језик постао и званичан, а даљи логичан слијед догађаја био би доношење одлуке да се, као и са свим осталим земљама региона, уведе могућност двојног држављанства са Србијом. Тиме би се створили предуслови у којима би се трајно раскрстило са комунистичком заоставштином и наметнутим дуализмом. Ако је увод у попис становништва у Црној Гори било учешће у литијама - Српство не треба да брине.

ЛИНТА СА ПРОТЈЕРАНИМ СРБИМА И САМОХРАНИМ РОДИТЕЉИМА КОД ГРАДОНАЧЕЛНИЦЕ СРЕМСКЕ МИТРОВИЦЕ



## Упућена молба за градњу зграде у С. Митровици за избјегла и социјално угрожена лица

Узгради општине Сремска Митровица одржан је састанак на коме су присуствовали новоизабрана градоначелница Светлана Миловановић, Војислав Мирнић донадашњи начелник Градске управе за здравствену и социјалну заштиту, повјереница за избјеглице Сузана Недељковић и народни посланик и предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта, као и представници два удружења, *Право на животи* и *Борба за животи*.

Линта је изнио конкретне проблеме двије категорије грађана у Сремској Митровици, а то су проблеми самохраних мајки и проблеме протјераних Срба.

– Велики број протјераних Срба није ријешило бројна питања. Најважније је питање становања, а на другом мјесту је запошљавање. Такође, многи протјерани Срби нису формално имали статус избјеглице, и због тога им Комесаријат за избјеглице и миграције забрањује да конкуришу за рјешавање стамбеног питања што Линта сматра дискриминацијом. Линта је истакао да је потребно максимално убрзати додјелу станова, монтажних кућа, сеоских имања и грађевинског материјала јер се регионални стамбени програм спроводи јак

споро. Што се тиче самохраних родитеља који су подстанари и социјално угрожени грађани Линта је предложио градоначелници да се изгради зграда са већим бројем станова. Поред тога, потребно је да се помогне самохраним родитељима из реда домаћег становништва са пакетима грађевинског материјала да побољшају услове становања или прошире свој животни простор.

Линта је посебно нагласио да ће се борити да држава испуни своје обећање тј. да све избјегличке породице у Србији ријеше своје стамбено питање у што краћем временском року. Неприхватљиво је да 25 година након завршетка рата постоје протјерани Срби који су и даље подстанари или живе у тешким животним условима који нису достојни човјека.

Договорено је да Град Сремска Митровица покрене иницијативу за изградњу зграде за самохране мајке и друге социјално угрожене грађане. Радиће се и на убрзању реализације куповине сеоских имања. Проблем постоји и код додјеле грађевинског материјала. Многе породице имају малу примања, и немају средстава да уграде тај материјал, односно да плате мајсторе. Линта ту види рјеше-

ње да се тим породицама да око 1.500 евра како би могли да плате мајсторе.

Милован Гуслов предсједник Удружења *Право на животи* навео је да поред стамбених проблема имају великих проблема са запошљавањем. Постоје многе породице гдје ниједан члан није запослен. Такође, постоје проблеми у вези са приманом новчане социјалне помоћи, дјечјег додатка, огрјева за зиму и др.

Милена Богосавац предсједница Удружења самохраних родитеља *Борба за животи* наводи да се сусрећу са многобројним проблемима, један од њих је „скидање“ са социјалних примања јер мајке добијају алиментацију, а та алиментација се добија како она каже „само на папиру“. Очеви су у многим случајевима оставили мајке са болесном дјецом.

Татјана Владисављевић се обратила у име свих самохраних мајки. Живи са родитељима и сестром. Оно што их највише боли је неразумијевање, гдје год се обрате нису добродошли. Поготово се жали на Центар за социјални рад у Сремској Митровици. Апеловала је да се и на територији општине Сремска Митровица додјеле бесплатни учбеници дјецима која

живе само са једним од родитеља.

Војислав Мирнић, донадашњи начелник Градске управе за здравствену и социјалну заштиту је рекао да су тражили 100 пакета хране, и да он сваке године организује подјелу тих пакета, превоз, истовар...

Он као проблем наводи чланове правилника који прописују да сваки члан смије имати 24 бруто квадрата, и ко има више квадрата нема право на помоћ у виду грађевинског материјала без обзира у каквом стању кућа била.

– Све су то привремена рјешења, нема континуиране помоћи или неких трајних рјешења.

Сваке године су добијали новчану помоћ или огрјев, али како је повјереница за избјеглице Сузана Недељковић навела од те помоћи за сада нема ништа, како су јој из Комесаријата рекли разлог је што они нису добили уплате за ту намјену из државног буџета.

– Сваки дан већ више од 5 година сусрећем се са странкама и разним проблемима. У многим случајевима нас коче прописи и недостаци у прописима, који су застарјели или би се требали допунити – рекла је Недељковићева. **ДРАГАНА БОКУН**

## СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: *Савез Срба из региона*Главни и одговорни уредник: *Трифко Ђоровић*Лектор: *Драгана Бокун*Веб администратор: *Милисав Шапић*Редакција: *Драгана Бокун, Жељко Ђекић, Драгана Шиповац,**Снежана Станишић и Јелена Рокнић*Сарадници: *Боро Ркман (Хрватска), Весна Пешић,**Драган Башовић, Ратко Бубало (правни савјети),**Шпиро Лазиница (правни савјети)*Адреса: *Отона Јупанчића 14, Нови Београд*Дописништво: *Булевар ослобођења 26, Нови Сад*Мејл: *srpskokolo@ssr.org.rs*Телефон: *021/6613-600*Сајт: *www.ssr.org.rs*Тираж: *10.000 примјерака*Дизајн и прелом: *Студио Хум, Барајево*Штампа: *Штампарија Борба а. д., Београд**Рукописи и фотографије се не враћају.*

ISSN 2466-3476

*Израду овог броја Српског кола помогао је Град Београд, и општине Љубовија, Владимирци, Мионица и Мајданпек*

## НИКОЛА ВЕЗМАР ОДЛИКОВАН НАЈВИШИМ ОРДЕНОМ ЕПАРХИЈЕ БАНАТСКЕ

На празник Светог ђаконика Никанора, 10. августа 2020. године, у Саборном храму у Вршцу, Николи Г. Везмару, предсједнику Завичајног удружења Крајишника *Никола Тесла* уручен је орден Светог Теодора Вршачког - највише одликовање Српске православне Епархије банатске. Везмару је орден уручио епископ банатски г. Никанор.

Епископ Никанор истакао је да је орден Везмару додијелен за показану ревност, труд и несебичну љубав према светињама Српске православне цркве и дугогодишњи, предан рад на очувању културног наслеђа и духовности српског народа из Крајине.

Свечаном служењу Архијерејске Литургије и уручењу ордена присуствовали



» Николи Везмару орден је уручио епископ банатски г. Никанор

су и Епископ ремезијански г. Стефан, викар Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја и умировљени Епи-

скоп милешевски г. Филарет, 14 свештеника и 6 ђаконика из Епархије банатске и Епархије жичке, као и гости из Епар-

хије сремске на челу са архимандритом Доситејем из манастира Гретег на Фрушкој Гори.

РЕГИОНАЛНИ СТАМБЕНИ ПРОГРАМ СПРОВОДИ СЕ ПРЕСПОРО

# Линта: Коначно ријешити стамбено питање свих протјераних Срба

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта захтјева да се коначно ријешити стамбено питање свих протјераних Срба од којих су многи подстанари или живе у неусловном простору више од 25–29 година. Нажалост, у Србији се недопустиво споро спроводи Регионални стамбени програм који је почео 2012. године.

Према анкети Комесаријата за избјеглице и миграције из 2009. године евидентирано је око 17.000 избјегличких породица са подручја Хрватске и Босне и Херцеговине са неријешеним стамбеним питањем. Анкета није обухватила све избјеглице.

Званично обећање Комесаријата је било да ће у року од 5 година, тј. од 2012. до 2017. године, бити ријешено стамбено питање свих 17.000 избјегличких породица.

У међувремену рок за реализацију Регионалног стамбеног програма неоправдано је продужен до краја 2021. године.

Посебно забрињава чињеница да је Комесаријат недавно изашао са саопштењем



» Избјеглички станови у Каменину

у коме је навео да ће до краја 2021. године бити ријешено стамбено питање свега нешто више од 7.000 избјегличких породица.

То значи да ће око 10.000 избјегличких породица остати стамбено неријешено што је апсолутно неприхватљиво и неправедно према протјераним Србима као највећим жртвама рата.

Линта тражи да се свим избјегличким породицама омогући рјешавање стамбеног питања и право откупа

према одредбама Закона о избјеглицама. У Србији има значајан број протјераних Срба из Хрватске и БиХ који се нису пријавили на попису избјеглица 1996. године и немају или нису имали избјеглички статус.

Тим лицима Комесаријат за избјеглице и миграције није дозволио да конкуришу за рјешавање стамбеног питања што је велика неправда иако су протјерани из својих станова и кућа као и остали Срби са подручја Хрватске и

Федерације БиХ. Поред тога, 530 избјегличких и других породица, корисника тзв. СИРП програма, који живе у 7 локалних самоуправа, а чији су станови изграђени средствима Владе Италије, немају право већ 12 година да откупе своје станове. Такође, око 80 избјегличких породица које станују у зградама ДИПОС-а у Београду немају право откупа. У питању се дискриминација према наведеним избјегличким породицама.

ЛИНТА ТРАЖИ ФОРМИРАЊЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА ПОМОЋ ОСУМЊИЧЕНИМ И ОПТУЖЕНИМ СРБИМА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

## Оптужени и осуђени Срби заслужују помоћ државе јер су се часно борили за свој народ

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта покрене иницијативу да се формира Канцеларија за помоћ процесуираним Србима за ратне злочине односно против којих су кривичне поступке покренули истражни и правосудни органи у Хрватској и Босни и Херцеговини.

Циљ Канцеларије би био да пружа бесплатну стручну и правну помоћ и финансира одбрану оптужених Срба и припадника бивше ЈНА од којих се велика већина налази у тешкој финансијској ситуацији.

Суђења су често дуга и скупа и многи немају новца да сами снесу трошкове одбране.

На овај начин би се могло оптуженим Србима и члановима њихових породица да се на достојанствен начин бране од лажних оптужница и монтираних судских поступака.

Формирањем Канцеларије не оправдавају се злочини које су починили појединци са српске стране.

Највећи број осумњичених, оптужених и осуђених Срба се осјећа огорчено јер су се часно борили за свој народ и државу и желе са својим именом да скину лагу ратног злочинца.

Важно је нагласити да Хр-



» Капетан Драган и Миодраг Линта

ватска и Федерација БиХ дуги низ година финансирају одбране оптужених припадника Хрватске војске и полиције, као и припадника тзв. Армије БиХ и полиције БиХ.

Један од примјера јесте и Кантон Сарајево који је у буџету за 2019. годину издвојио више од 350.000 евра, а у буџету за 2020. годину 330.000 евра за помоћ бившим припадницима војске и полиције БиХ који су оптужени за ратне злочине.

Линта истиче да Хрватска од почетка рата до данас покрене масовне кривичне поступке против Срба и припадника бивше ЈНА с циљем да цементира етничко чишћење и онемогући њихов повратак, да их застраши, спријечи слободу кретања и

борбу за отета имовинска и друга права и да оправда безочну и бесмислену оптужбу према којој су Србија, ЈНА и крајишки Срби били агресори и злочинци, а Хрвати жртве и ослободиоци.

Крајњи циљ је да се кроз више хиљада лажних пресуда потврди апсурдна оптужба да је Србија била агресор и да је постала уочиште ратних злочинаца.

Биро Интерпола у Загребу је од свог оснивања 2001. године почео, на захтјев Хрватске, да расписује међународне потјернице на основу којих до данашњег дана трају хапшења Срба по читавом свијету.

На Интерполовим потјерницама налази се више од 1.000 Срба. Досад је ухапше-

но више од 170 Срба од којих је 64 изручено Хрватској.

Крајем августа је на аеродрому у Франкфурту ухапшен држављанин САД Душко Вујновић када је путовао у Србију да посјети своју родбину.

Линта истиче да бројне чињенице показују да је велику већину кривичних поступака против Срба хрватско правосуђе водило и води на основу лажних доказа што јасно говори да се ради о етничким мотивисаном правосуђу.

То потврђује и чињеница да хрватско правосуђе не кажњава припаднике Хрватске војске, полиције и паравојних снага који су починили бројне и језиве ратне злочине над српским цивилима и ратним заробљеницима.

Такође, циљ правосуђа БиХ није кажњавање бројних злочина над Србима већ доношење ослобађајућих пресуда за бошњачке ратне команданте како би се оправдала врхунска лаж и измишљотина СДА и бошњачке стране да су Србија и Срби тобоже били агресори на БиХ, а припадници тзв. Армије БиХ браниоци БиХ. Бројне чињенице јасно показују да правосуђе БиХ није независно и професионално већ етнички мотивисано правосуђе као и хрватско.

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ



Србија  
21000 Нови Сад  
Војвођанских бригада 17  
телефон: 021/ 528 132, 021/ 520 030  
мејл: office@hcit.rs; hcitns@gmail.com;  
сајт: www.hcit.rs

## Право на коришћење здравственог осигурања Србије за пензионере из бивше СФРЈ

• Који је услов за остваривање права на здравствену заштиту, који требају испунити особе које су корисници пензија, које су оствариле радећи у државима насталим распадом бивше заједничке државе СФРЈ, изван Републике Србије?

– Да би такве особе могле остварити право на коришћење здравствене заштите у Републици Србији оне морају одјавити пребивалиште из државе у којој имају пријављено пребивалиште и у којој су остварили право на пензију.

• Да ли поред носиоца права из здравственог осигурања и чланови његовог домаћинства, који преко њега остварују право на здравствену заштиту, такође морају имати одјаву пребивалишта из државе свог претходног пребивалишта у којој је носиоца права остварио право на пензију?

– Да, поред носиоца права и сви чланови његовог породичног домаћинства (супружник, дјеца и други чланови породице), који преко њега остварују права из здравственог осигурања морају такође извршити одјаву пребивалишта из државе у којој имају пријављено пребивалиште.

• Ако особа има правни интерес за остваривање неког права у држави у којој је остварила право на пензију, које је везано са пребивалиштем у тој држави и посједовањем личне карте те државе (нпр. коришћење права на најнижу пензију, права на туђу његу и помоћ и других права која су везана уз имовински цензус, те других имовинских и статусних права), па из тог разлога не жели извршити одјаву пребивалишта из те државе, постоји ли други законски основ за остваривање права на здравствену заштиту у Републици Србији за вријеме њеног боравка или пребивалишта у Републици Србији?

– Такве особе могу затражити понуду за закључивање уговора о добровољном здравственом осигурању са надлежним носиоцем здравственог осигурања у Републици Србији, на чијем подручју имају пребивалиште или боравиште, о плаћању партиципације за коришћење добровољног здравственог осигурања.

• Да ли и особе које не посједују важеће личне карте једне од бивших република СФРЈ у којима су остварили права из здравственог осигурања, и нису их никада ни подизали послуже 1991. године, или им је важеће тих личних карата истекло, имају такође обавезу да траже потврде од надлежних полицијских управа о одјави свога пребивалишта или постоји неки други начин да докажу да је њихово пребивалиште одјављено из тих држава?

– Особе које нису никада подизале личне карте у тим државама послуже 1991. године, или им је важеће личних карата истекло, требају о томе дати писмену изјаву надлежној служби Фонда здравственог осигурања у Републици Србији, на чијем подручју имају пријављено пребивалиште или боравиште, која ту изјаву треба прослједити надлежној служби здравственог осигурања у државу чији је пензионер особа за коју се тражи одјава пребивалишта, у сврху одјаве са здравственог осигурања из те државе, чиме се стиче услов за остваривање права на коришћење здравствене заштите у Републици Србији, прописан међудржавним споразумима закљученим између Републике Србије и држава чији пензионери желе остварити право на коришћење здравствене заштите у Републици Србији.

**ШПИРО ЛАЗИНИЦА,  
ПРАВНИ САВЈЕТНИК ХЦИТ-А НОВИ САД**

**Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртом и од 16 до 20 сати.**  
**Бесплатну правну помоћ ХЦИТ пружа и у Апатину, Бачкој Тополи, Кикинду, Сомбору и Суботици.**  
О времену рада правног саветника ХЦИТ-а у овим мјестима информишите се на број 063 78 99 215.  
**ХЦИТ, поред осталог, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске. За социјално угрожене избјеглице из Хрватске документе прибавља бесплатно.**



## ОБИЉЕЖЕН ДАН СРПСКОГ ЈЕДИНСТВА, СЛОБОДЕ И НАЦИОНАЛНЕ ЗАСТАВЕ



# СРБИЈА И СРПСКА ДА БУДУ ЈЕДНА ДРЖАВА

Свечаном академијом Похвала српском народу која је одржана на платоу испред Храма Христа Спаситеља обиљежен је Дан српског јединства, слободе и националне заставе, који су установили званичници Србије и Републике Српске.

Била је то прилика да се упуту порука да је српски народ јединствен и да Срби уједињени и сложни, могу да превазиђу све недаће, побједи све проблеме и осигурају будућност наше дјече.

На академији је пуштена порука председника Србије Александра Вучића који је навео да Срби, уједињени и сложни, могу да превазиђу све недаће, побједи све проблеме и осигурају будућност наше дјече.

– Срби, уједињени и сложни, могу превазићи све недаће, побједи све проблеме и осигурају будућност наше дјече. Важно је да и данас, када се суочавамо са многобројним изазовима и притисцима света, када видимо да без обзира на наше економске успјехе, наш народ и даље очекују тешки дани – одговор мора бити јединство, слога и борба паметним политичким средствима за слободу народа – поручио је Вучић.

## МЕЂУ ДОБРОВОЉЦИМА СРБИ С ОБЈЕ СТРАНЕ ДРИНЕ

Председник Србије је додао да нема више важних вриједности од јединства нашег народа и слободе за коју су се наши преци борили и за коју ћемо се борити.

– Данас слаavimo пробој Солунског фронта. А међу тим борцима било је више од 10 одсто добровољаца из Херцеговине, Крајине, Лике, Далмације. Зато је веома важно када се суочавамо са великим изазовима, без обзира на наше економске успјехе, морамо да будемо јединствени. Да будемо паметни и да се политичким средствима боримо за слободу српског народа – истакао је Вучић и честитао

## ВУЛИН: БРИНЕМО ЈЕДНИ О ДРУГИМА

Министар одбране у Влади Србије Александар Вулин је уручио предсједници Републике Српске Жељки Цвијановић реплике ратних застава испред Палате Републике у Бања Луци.

– Још прије неколико година на иницијативу предсједника (Александра) Вучића и Додика почели смо да обиљежавамо заједничке важне датуме. Срби с друге стране Дрине, или ма где живјели, ближе су једни другима него икада. Бринемо једни о другима, водимо рачуна. Никада више нећемо бити сами, какве год нас несреће буду погађале. Никада више Србија неће окренути главу Српској. У то немојте сумњати – поручио је Вулин.



празник народу Српске, Србије и свим Србима на свијету. Можемо да осигурамо будућност наше дјече. Честитам народу Српске, Србије, и свим Србима свијета овај празник, уз нашу лијепу заставу.

Српски члан Предсједништва БиХ Милорад Додик изјавио је да је обиљежавање Дана српског јединства, слободе и националне заставе прилика да се истакне тежња да Република Српска и Србија буду једна држава, градећи сигурност и будућност цијелог региона.

Он је рекао да је српска војска у Првом свјетском рату, пробијајући Солунски фронт, нашла снагу и мотив да ослободи српске просторе, па и Бања Луку.

– На Аранђеловдан 1918. године, недалеко одавде, постројена је српска јединица која је ослободила Бања Луку и тај ћемо простор уредити да буде мјесто сјећања – поручио је Додик.



српског јединства и припадања српском народу. Нисмо босански Срби, већ желимо да будемо поштовани као један народ и да не будемо у том смислу понижавани. Ми смо Срби и само тако можемо учествовати у дијалогу – рекао је Додик и додао да је природно да Срби живе у једној држави.

Он сматра да, ако дијалог Срба, Бошњака и Хрвата у БиХ не буде успјешан, треба јачати тежњу да Срби одавде живе у миру у својој држави.

– Мислимо да је то рјешење – рекао је Додик и нагласио, у контексту положаја Срба на самопроглашеном Косову, да су народи у БиХ у тамници без слободе.

– Под српском заставом се радујемо и то је наше обиљежје. Она ће се вијорити док овдје дува вјетар и никада неће стати јер је застава мира и честитог и слободног народа. Честитам свим Србима овај празник гдје год се налазили, као и властима Србије на подришци коју нам пружају. Живјела Српска и Србија! – поручио је Додик.

Предсједница Српске је нагласила да овај датум није одабран случајно.

– Солунски фронт није била обична битка, већ битка за опстанак српског народа – изјавила је предсједница Српске. Она је истакала да је историја показала да је борба за слободу увијек тражила велику жртву.

– Нико нам је није поклањао, крв смо лили за њу. Најважнији фронтови данашњице нису у рововима, већ на политичкој сцени. Зато треба да имамо стабилно окружење. За Српску, Србија остаје најважнији партнер у свим областима. У Српској нема ниједне заједнице у којој није нешто изграђено од Србије, и на то смо поносни. Овај празник је доказ да имамо заједничку прошлост, заједничку садашњост и заједничку будућност – поручила је Цвијановић.

У програму су учествовали глумци из Бања Луке и Београда који су говорили текст из драме *Солунци говоре* недавно преминулог новинара и публицисте Антонија Ђурића, чланови оркестра Народног позоришта из Београда, Полицијски оркестар МУП Српске и Градски тамбурашки оркестар Бања Лука.

## ЕПИСКОПСКИ САВЈЕТ НОВОЈ ВЛАДАЈУЋОЈ ВЕЋИНИ: ШТО СКОРИЈЕ РИЈЕШИТЕ ПИТАЊЕ ПРАВНОГ ПОЛОЖАЈА ЦРКВЕ У ДРЖАВИ



На Цетињу је одржан састанак Епископског савјета Српске Православне Цркве у Црној Гори и правног експертског тима СПЦ, у вези неопходности регулисања цивилизованог односа државе према Цркви, а поводом најновијих друштвено-политичких промјена у Црној Гори, наводи се у саопштењу за јавност Епископског савјета СПЦ у Црној Гори.

– Нарочито је разматрано питање уклањања штетног дејства, по живот Цркве и црногорски правни систем, изазваног усвајањем дискриминаторног и неуставног Закона о слободи вјероисповијести. Констатовано је да су претходних дана изнијете различите политичке иницијативе и приједлози за регулисање ових питања, све редом легитимне и правно образложене, да су истовремено и добронамјерне, али да је Црква, у овом тренутку одређена за што скорије и ефикасније заштарање овог правног питања у нашој држави – истакли су епископи СПЦ.

С тим у вези, изражена су очекивања да ће носиоци нове црногорске власти усвојити законски текст заснован на „поштовању слободе вјероисповијести, црквене стварности, црногорског Устава и важећих закона из области које се тичу живота и рада традиционалних цркава и вјерских заједница у Црној Гори, али и важећих међународних стандарда”.

## СЈЕЋАЊЕ НА МИЛАНА ЈЕЛИЋА, БИВШЕГ ПРЕДСЈЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, НЕ БЛИЈЕДИ



Поводом тринаест година од смрти бившег председника Републике Српске Милана Јелића на градском гробљу у Модричи, у присуству породице, бивших најближих сарадника и пријатеља, служен је помен. Помен је служио владика зворничко тузлански Фотије. На Јелићев гроб, осим породице, цвијеће су положили представници институција Републике Српске и БиХ и општине Модрича. Прошло је 13 година, а вријеме није ништа промијенило.

– Наш понос не престаје, само је већи и мислим да је покојни отац то својим дјелима и заслугом све што се дешава и што му пружамо из године у годину – нагласио је Петар Јелић, син покојног Милана Јелића.

Обиљежавање годишњице смрти Милана Јелића из године у годину све више показује какав је био човек и колико се цијени његов допринос развоју Модриче и Републике Српске.

– Грађани Модриче треба да буду поносни што су имали Милана Јелића и он никада неће бити заборављен ни за Републику Српску ни за Модричу. Оно што је Милан урадио за кратак дио свог живота, могао је Милан још тога урадити да је послужило здравље – истакао је Радван Вишковић, председник Владе Републике Српске. На годишњицу смрти на гробљу се окупљају грађани, комшије и пријатељи, они који Милана Јелића памте као великог човека. Ове године пандемија је учинила своје, па су помену присуствовали само чланови уже породице и некада најближи сарадници.

– Није једноставно доћи на гроб човека кога смо цијенили и вољели, поштовали. Њега сигурно није заборавила ни Српска, њега нису заборавили његови другари и пријатељи – рекао је Младен Крекић, начелник општине Модрича.

Поводом 13 година од Јелићеве смрти, српски члан Предсједништва БиХ Милорад Додик истакао је да је Милан Јелић оставио неизбрисив траг у развоју Српске, јачању њених институција, а посебно Модриче. Милан Јелић изненада је преминуо 30. септембра 2007. године од срчаног удара у 51. години. Смрт га је затекла на дужности шестог председника Републике Српске. Јелић је био и председник Фудбалских савеза Републике Српске и БиХ.



У КОЗАРСКОЈ ДУБИЦИ ОБИЉЕЖЕНО 29 ГОДИНА ОД ПОГИБИЈЕ У КАСАРНИ КОД БЈЕЛОВАРА

# Дан сјећања на народног хероја Милана Тепића

У Козарској Дубици, 29. септембра 2020. године обиљежен је Дан сјећања на народног хероја Милана Тепића и 29 година од његове погибје у бјеловарској касарни у Беденику.

Вијенце на породичну гробницу Тепића положили су начелник општине Козарска Дубица Раденко Рељић, председник Скупштине општине Милован Баришић, начелници општинских одјељења, делегација Општинске борачке организације Козарска Дубица, општинског СУБНОР-а, приједорске градске Организације заробљених, погинулих и несталих цивила, родбина и пријатељи породице Тепић, међу којима и посланик у Народној скупштини Републике Српске Перица Бундало.

## ТУГА НЕЋЕ ПРОЋИ

Сестра мајора Милана Тепића, Милка Николић изјавила је новинарима да се сваке године на овај дан осјећа тешко и стресно.

– Двадесет и девет година ми живимо са том тугом, с тим ожилжком који у породици свако носи на свој начин и свако је обиљежен том својом несрећом – родитељи којих више нема, дјеца... Та туга неће код нас проћи и живи у нама – изјавила је Милка Тепић Николић.

Начелник општине Козарска Дубица подсетио је да је народни херој Милан Тепић родом из Козарске Дубице, а да је дао свој живот у 34 године као мајор тадашње ЈНА.

– Познат је по томе што није дозволио да јединице Збора народне гарде уђу и преузму складиште оружја и експлозива у бјеловарској касарни. Дао је свој живот за Републику Српску и за будућност Срба. Његов идентитет је познат у свим српским просторима гдје се по њему препознаје и Козарска Дубица, као мјесто одакле је родом мајор Милан Тепић – изјавио је Рељић.

Он је нагласио да његово херојство никада не смије да буде заборављено.



хомогенизује и поново бори против усташтва и свега што нам се дешавало на овим просторима у Другом свјетском рату – рекао је Ђибић.

## ДИЈЕТЕ ПОТКОЗАРЈА

Он је нагласио да је Милан Тепић човјек из Поткозарја, који је знао сву историју српског народа и подсетио на ријечи мајора Тепића и обећање да ће бранити своју земљу.

– Српски народ и наша херојска војска, МУП и полиција су током отаџбинског рата слиједили пут мајора Милана Тепића, нашег великог Синђелића, и успјели да створимо свој слободан простор, мир и будућност српског народа – додао је Ђибић.

Обиљежавањем Дана сјећања на народног хероја Милана Тепића, у Козарској Дубици завршен је овогодишњи програм обиљежавања Сеп-

тембарских дана одбране од хрватске агресије 1995. године.

У септембру 1991. године мајор тадашње Југословенске народне армије Милан Тепић нашао се у централном складишту убојних средстава у селу Беденику у близини Бјеловара, гдје је био приморан да се са својим војницима повуче у складиште и организује одбрану од хрватских војника који су опколили бјеловарску касарну.

Тепић је погинуо 29. септембра 1991. године у бјеловарској касарни на Беденику, након што је дигао у ваздух војно складиште и себе, не желећи да препусти непријатељу оружје којим би убијао његове војнике.

Страдали су он и деветнаестогодишњи војник Стојадин Мирковић, који, упркос Тепићевој наредби, није хтио да се преда.

За тај чин мајор Тепић је одлуком Председништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постхумно одликован Орденом народног хероја.

Њему у част, Република Српска је установила орден за посебне заслуге у рату, а одлуком Скупштине општине Козарска Дубица 29. септембар проглашен је Даном сјећања на народног хероја Милана Тепића.

Једна улица у Козарској Дубици носи име Милана Тепића, а у парку Народних хероја подигнута је биста с његовим ликом.

Његово име носи и улица у Београду /општина Савски венац/, Бањалуци, Источном Сарајеву, Нишу, Бачкој Паланци, Бешки, Инђији, Кули, Лесковцу, Новом Саду /три улице/, Ошацима, Пироту, Смедереву, Сомбору, Сремској Митровици, Темерину, Великој Плани, Вршцу, Зрењанину, Теслићу, Градишци и у више других српских градова.

Мајор Милан Тепић рођен је 1957. године у селу Комленац у Козарској Дубици и једини је постхумно одликовани Народни херој Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске.

## НА ПАЛАМА ПОСТАВЉЕН СПОМЕНИК ПАТРИЈАРХУ ПАВЛУ

Споменик блаженопочившег патријарха српског Павла, висок два и по метра, постављен је испред Саборног храма Светог архангела Гаврила на Палама. Споменик је дјело академског вајара и сликара Бојана Микулића из Бањалуке.

На споменику су исписане ријечи патријарха Павла – „Проћи ће све, али душа, образ и оно што је добро остаје заувјек”.

Овај споменик дар је паљанске компаније Станишић становницима ове локалне заједнице поводом 25 година постојања и рада ове компаније.

– На овај скроман начин желимо да захвалимо суграђанима за подршку коју су нам све ове године давали јер сам сигуран да без њих не бисмо били овдје гдје смо данас – рекао је Срни оснивач компаније Ацо Станишић. Он је додао да је намјера и да на овај начин одају почаст великом човјеку, блаженопочившем српском патријарху Павлу кога су за живота многи назвали „живим свецем”. Станишић је напоменуо да је споменик урађен у бронзи, тежине око 350 килограма, а прављен је у ливници Јанковић у Смедереву.

Освештање и откривање споменика биће уприличено по протоколу и термину који одреди Митрополија дабробосанска.



## СЈЕЋАЊЕ НА СРПСКЕ ЖРТВЕ У ВУКОВАРУ



У организацији Вијећа српске националне мањине Града Вуковара на српском војничком гробљу Алеја у Вуковару одржан је помен и положени су вијенци за све настрадале српске цивилне и војне жртве у Вуковару током ратне 1991. године.

Најприје је у Саборном храму Светог Николаја служена света литургија коју је служио више свештеника Епархије осечкопољске и барањске, а након литургије одржан је и парастос за све настрадале.

– Сјећања на наше покојне и преминуле не треба никада да блиједе, како се која генерација смјењује овдје на земљи у било којем народу, мјесту или времену, те исте генерације треба да се сјећају свих својих предака који су живот скончали на овај или на онај начин – истакао је између осталог у својој бесједи први вуковарски парох и вуковарски намјесник протојереј – ставрофор Саша Кузмановић.

Након литургије и парастоса окупљени су се упутили ка Алеји гдје је одржан помен настрадалима, а потом су положени вијенци политичких представника Срба и српских организација.

– И ове године окупили смо се без суда и осуде да се присјетимо наших најмилијих, да се помолимо за покој њихових душа. Надам се да ће неки трендови који се у држави јављају ставити и питање српских жртава рата на дневни ред и да ће коначно и породице тих жртава добити нека права и да се жртве неће дијелити – нагласио је председник ВСНМ Града Вуковара Дејан Дракулић. Међу присутнима и на литургији у Саборном храму и на Алеји били су и чланови породица настрадалих цивилних и војних жртава.

– Мој син је погинуо 16. септембра 1991. године пред нашом породичном кућом, погођен од снајперског метка. Његово тијело налази се на Алеји, првобитно је био на гробљу у Негославцима, а потом је премјештен овдје. Много ми значи што још увијек има људи који се сјете настрадалих, иако се ријетко овдје окупљамо, требало би и да нас буде више и да смо овдје чешће јер то су наше жртве и нас боли срце за њима – рекла је Терезија Томанић чији је син Борислав погинуо у 23. години живота. Помен на Алеји одржава се сваке друге суботе у септембру у знак сјећања на почетак борбених дејстава у Вуковару 1991. године и на почетак страдања људи у овом граду. Поред овог термина, сваке године уочи 18. новембра на Алеји се одржава комеморација, а вијенци за цивилне жртве рата полагају се и на Видовдан (28. јуна) у знак сјећања на почетак страдања Срба у Вуковару прије почетка било каквих ратних дејстава.

СРБИ.ХР

## ПОМЕН ЗА ВОЈНИКА СТОЈАДИНА МИРКОВИЋА

На породичном гробљу у Горњим Лесковицама код Ваљева обиљежена је годишњица погибје Стојадина Мирковића, деветнаестогодишњег хероја са Повлена, који је 1991. заједно са мајором Миланом Тепићем положио живот бранећи касарну у Беденику код Бјеловара.

Млади Стојадин Мирковић први пут се оглушио о команду претпостављеног и до последњег тренутка остао уз свог мајора. Тепић је активирао експлозив, страховита детонација је у тренутку однијела и њега и складиште, а храбри војник из Горњих Лесковица погинуо је када је непријатељском „зољом” погођен транспортер у којем се налазио. Након парастоса вијенце и цвијеће на гроб Стојадина Мирковића положили су мајка Аница и чланови породице, представници града Ваљева, Војске Србије, борачких удружења. Од прије неколико година једна улица у ваљевском насељу Попаре носи име Стојадина Мирковића.







ОБИЉЕЖЕН ДАН НЕСТАЛИХ И ПОГИНУЛИХ У ОДБРАМБЕНО-ОТАЏБИНСКОМ РАТУ

# Република Српска и даље трага за 1.652 жртве

Представници породица погинулих и несталих, бораčkih удружења и институција Српске обиљежили су Дан несталих и погинулих у Одбрамбено-отаџбинском рату.

Обиљежавање је почело служењем парастоса за 23.867 погинулих бораца Војске Републике Српске (ВРС) и 6.391 цивила у бањалучком Храму Христа Спаситеља.

Парастосу, који су служили свештеници Епархије бањалучке присуствовали су посланици у Народној скупштини Републике Српске, савјетник министра рада и бораčko-инвалидске заштите Српске Милан Торбица, предсједница Удружења жена жртава рата Божица Живковић Рајић, предсједник Савеза логораша Републике Српске Анђелко Носовић, као и чланови породица погинулих бораца.

Потом је код споменика погинулим борцима на гробљу *Свети Пантелија* у Бањалуци у име институција Републике положен вијенац.

Вијенац су положили предсједник Народне скупштине Републике Српске Недељко Чубриловић, премијер Српске Радован Вишковић, изасланик српског члана Предсједништва БиХ Радован Ковачевић и изасланик предсједника Републике Српске Александра Мићић.

Предсједник Владе Републике Српске Радован Вишковић истакао је да је немијерљив допринос 30.000 српских војника и цивила који су дали живот за стварање Српске у протеклом Одбрамбено-отаџбинском рату.

– Нажалост, још нису сви нестали српски борци и цивили ексхумирани и идентификовани. То је, можда, највећи гријех свих нас у Репу-



блици Српској. Треба да учинимо све на нивоу свих институција, а прије свега заједничких институција БиХ да се то питање рјешава – рекао је Вишковић новинарима, након полагања вијенца код споменика погинулим борцима на бањалучком гробљу *Свети Пантелија*.

Вишковић је рекао да су покољења која су остала да баштине Републику Српску обавезна да учине све да се омогући породицама да достојанствено сахране своје мртве и да знају гдје се налазе њихови гробови.

Он је указао на то да се након 25 година од протеклог рата у Институту за нестала лица БиХ брише национална одредница код тражења несталих лица само да се не траже и не идентификују српске жртве рата.

Вишковић је изнио податак да је прошле године само једна жртва српске националности идентификована, док је у времену када је процес тражења несталих Срба био у надлежности Републике Српске годишње у просје-

ку пронађено и идентификовано око 250 Срба и предато породицама.

– Као премијер Републике Српске дајем пуну подршку Републичкој организацији заробљених и погинулих бораца и несталих цивила која тражи да се Институт за нестала лица БиХ натјера да ради у складу са законом или да се трансформише и да се процес тражења несталих Срба поново врати у надлежност Републике Српске – поручио је Вишковић.

Предсједник Републичке организације породица заробљених, погинулих бораца и несталих цивила Вељко Лазић оцијенио је да ће, судећи по раду Института за нестала лица БиХ, нажалост, бити потребне чак 1.652 године како би се пронашла тијела исто толико српских жртава.

– Као организација више не можемо поднијети такав однос институција које су мјеродавне за тражење несталих – рекао је Лазић новинарима у Бањалуци.

Он је додао да Српска има Центар за тражење несталих

и људе који су радили у оперативном тиму, те да они могу наставити овај процес.

Према његовим ријечима, Институт годишње троши пет милиона КМ, од чега Српска даје 1.650.000 КМ и са тим износом новца Српска може урадити много када је ријеч о тражењу несталих Срба.

Предсједник Републичког одбора за тражење несталих Марко Грабовец рекао да представници Српске у институцијама БиХ треба да поставе питање због чега је успорен процес тражења несталих.

Он је додао да треба институције више укључити у рјешавање овог питања како би породице несталих коначно сазнале истину о својим најмилијим.

Република Српска и даље трага за 1.652 жртве српске националности у Одбрамбено-отаџбинском рату, док се у три спомен-костурнице у Бањалуци, Невесињу и Источном Сарајеву налазе 632 ексхумирани и неидентификована посмртна остатака.

## ПАРАСТОС СРПСКИМ ЖРТВАМА У ГАРАВИЦАМА

У Спомен-подручју жртвама усташког злочина у Гаравицама код Бихаћа свештеници Епархије бихаћко-петровачке претходно су служили парастос за више од 12.000 Срба, жртава усташког злочина почињеног у лјето 1941. године. Усташки злочин који се прије 79 година догодио у Гаравицама код Бихаћа никада не смије бити заборављен, поручио је данас изасланик предсједнице Републике Српске Слободан Жупљанин који је присуствовао помену жртвама усташког злочина у овом мјесту. Усташе су у лјето 1941. године побиле више од 14.000 Срба, Јевреја и Рома бихаћког краја.

Према британским изворима, у Гаравицама је за три мјесеца убијено 14.500 цивила, што ово стратиште ставља на друго мјесто по броју жртава у БиХ у Другом свјетском рату. У име институција Републике Српске, вијенац су положили савјетник српског члана Предсједништва БиХ Радован Ковачевић, изасланик предсједника Републике Српске Слободан Жупљанин, савјетник министра рада и бораčko-инвалидске заштите Милан Торбица и народни посланик Драгослав Кабић.

## У ТУМАРАМА НА ОЗРЕНУ ОСВЕШТАН СПОМЕНИК СРПСКИМ БОРЦИМА



У селу Тумаре на Озрену освештан је новоизграђени споменик за 17 погинулих бораца Војске Републике Српске и за једну цивилну жртву рата.

Средства за изградњу споменика обезбиједили су мјештани уз подршку општине Петрово, из чијег буџета је издвојено 3.000 КМ, саопштено је из Општинске управе. Предсједник Мјесне заједнице Тумаре Раденко Ђурановић, који је руководио акцијом изградње споменика, рекао је да се коначно остварила жеља мјештана да се од заборава сачува сјећање на погинуле суграђане. – Машта 20 година о споменику који ће будућим покољењима свједочити о људима који су за нашу слободу дали животе – рекао је Ђурановић и захвалио начелнику општине Петрово Озрену Петковићу што је обезбиједио неопходна средства.

Петковић је истакао да је изградња споменика знак захвалности онима који су дали своје животе, те да никада не смију дозволити да се заборави да су они животе дали за Републику Српску, за мир и слободу.

У Тумарама, озренском селу које је по Дејтонском споразуму припало федералној општини Лукавац, прије рата живјело је око 600 становника, а данас их је ту само четрдесетак, углавном старијих Озренаца, подсјетили су из општине Петрово.

## ПЕТКОВИЋ: ИСТРАЖИТИ ЗЛОЧИН НАД СРБИМА У БРАВНИЦАМА

Потпредсједник Народне скупштине Републике Милан Петковић позвао је Тужилаштво БиХ да истражи злочин који је прије 25 година почињен над 81 српским цивилом у селу Бравнице код Јајца и за који још нико није одговарао.

– Ријеч је о једном од најстрашнијих злочина у протеклом рату у БиХ, иако је сваки злочин тежак и посебан на свој начин. Али, грађане боли то што до данас за ово нико није одговарао – рекао је Петковић Срби. Он је додао да су, према информацијама које су биле доступне у послеријатном периоду, а и данас, тај злочин починили припадници регуларне Хрватске војске, што би требало испитати.

– Не знамо ко је то све ове године заташкавао, али сматрамо да је дошло вријеме да се и то открије – нагласио је Петковић.

Током акције “Маестрал” 13. септембра 1995. године свирепо је убијен 81 српски цивил, а неколико десетина људи је рањено. Убијено је осморо деце, а посмртни остаци троје њих још нису пронађени.

Злочин су починили припадници Хрватске војске из Друге и Четврте гардијске бригаде који су тог дана пресрели колону српских избјеглица из Доњег Вакуфа, Јајца и Травника и извршили страховит напад на аутобусе препуне путника.

Најмлађа жртва је био трогодишњи Драган Јанковић. У масовној гробници Царево Поље код Јајца 1998. године ексхумирани су посмртни остаци 57 жртава из Бравница, а 24 цивила се и даље воде као нестали.

У Тужилаштво БиХ формиран је предмет о овом злочину, а на овом случају сарађује са београдским Тужилашвом за ратне злочине.



## 7. годишњи концерт КУД Српски вез у Куманову

Поводом 7 година рада и постојања КУД *Српски вез* је (23.9.) одржао седми годишњи концерт. Концерт је пригодним поздравом присутнима отворио предсједник КУД-а *Српски вез* Далибор Китановић. Због тренутне пандемије корона вируса, концерт је одржан на отвореном, на игралишту код Соколанског дома. Сама организација је била према свим протоколима и препорукама здравствених власти.

На концерту су наступили фолклорне групе и друштва и то дечји ансамбл, омладински ансамбл и први ансамбл,

оркестар, етно група и пјевачка секција. Ово је био солистички концерт КУД-а са богатим програмом. Дјечји ансамбл је наступио са *Играма из Србије*, омладински ансамбл са *Играма из Јонишавља*, *Играма из Црне Траве*, а први ансамбл са *Играма из Косовској поморавља* и *Играма из Врања*. Етно група и пјевачка секција представила се са 3 нумере и то *Прошећа се Јовка Кумановка*, *Под јором се шетало девојке*, *Густиа ми мала ђагнала*.

Специјални гости били су представници општине Куманово, посланик у

Скупштини Македоније Иван Стоилковић, представници амбасадe и предсједница СЗМ Гордана Јовић Стојковска. Концерт је био посвећен палим херојима Кумановске битке и Соколског дома који ове године обиљежава 90 година од изградње, који је изградио и отворио краљ Александар Карађорђевић.

Годишњи концерт је подржан од стране Канцеларије за дијаспору при Министарству културе Републике Србије, Министарства културе Републике Северне Македоније и општине Куманово.

**ДАЛИБОР КИТАНОВИЋ**

РСК/АГ

## ПОБРАТИМИЛИ СЕ САВЕЗ СРБА ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ-БЕОГРАД И СРПСКА НАРОДНА ОБНОВА ВАСОЈЕВИЋА И ЛИМСКЕ ДОЛИНЕ-БЕРАНЕ

У Београду је потписана повеља о пријатељству и братској сарадњи између Савеза Срба из Црне Горе са сједиштем у Београду и Српске народне одбране Васојевића и Лимске долине са сједиштем у Беранама. Повељу су потписали предсједници поменутих организација Жељко Чуровић и Горан Киковић. Они су у повељи истакли да ће се њихове организације заједно борити за очување српског културно историјског идентитета на територији данашње Црне Горе у шта прије свега спадају; Српска православна црква, српски језик, ћирилично писмо и његовање традиционалних вриједности српског народа у Црној Гори – закључују Чуровић и Киковић.



### ИСТОРИЧАР ИЗ БЕРАНА ГОРАН КИКОВИЋ ДОБИТНИК ЗЛАТНЕ ЗНАЧКЕ

Беранац Горан Киковић, истакнути историчар, аутор девет изузетних књига, главни и одговорни уредник часописа *Глас Холмије* окитио се престижном наградом – *Златном значком* Културно-просвјетне заједнице Србије и Министарства спољних послова Републике Србије – Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону. Вриједно признање добило је на значају када се зна да су о њему одлучивали Милован Витезовић, Живорад Ајдачић и Зоран Аврамовић.

– Поносан сам што сам дио ове лијепе приче и што сам се нашао у колони српских интелектуалаца и бораца за српску ствар у Црној Гори, али и свуда гдје Срби живе. Ако је мој квалитетан рад препознао веома квалификовани жири, онда је вриједило бити у рову и борити се за праву ствар. Много историјских догађаја које актуелна црногорска историографија гура под тепих или искривљује успио сам уз доста труда и напора да одбраним од лажи. Истина се није дала у ланце везати, а нама у Црној Гори она је и данас преко потребна – рекао је, за *Новости*, награђени Киковић.

Овај угледни Васојевић један је од оснивача Српског културног центра *Јупан Првослав* – Беране, члан Управног одбора од оснивања, а обављао је и функцију предсједника и оснивача Српског историјско-културног друштва *Никола Васојевић*, док је тренутно главни и одговорни уредник часописа за књижевност, историју и културу *Глас Холмије*, који излази на српском језику и ћирилицу у Беранама. Киковић је члан Издавачког савјета часописа *Слово* из Београда, био је члан редакције часописа за обнову српске културе и традиције *Србобран – Беране*, члан је Удружења српских књижевника у отаџбини и расијању – Београд, Југословенске књижевне заједнице. Од 2. септембра 2017. године Горан Киковић обавља функцију предсједника Савеза удружења Српске народне одбране Васојевића и Лимске долине. Признање је установљено 1976. године, и додјељује се појединцима, а састоји се од повеље – графичког листића и позлаћене значке.

### ОБНОВИТЕЉСКА СКУПШТИНА СПКД ПРОСВЈЕТА У ЧАПЉИНИ



У Чапљини је 25. септембра одржана Обновитељска скупштина СПКД *Просвјета* ГО Чапљина. Друштво је обновило свој рад након престанка рада 1949. године. Скупштини су присуствовали представници Главног одбора из Источног Сарајева, предсједник проф. др Драга Матиловић и чланови одбора свештеник проф. др Дарко Ђого и Радомир Вучковић. Такође, скупштини су присуствовали и представници СПКД *Просвјета* из Мостара. Изабран је Управни одбор са седам чланова и Надзорни одбор са три члана. За предсједника Управног одбора СПКД *Просвјета* ГО Чапљина изабран је парох чапљински јереј Марко Гојачић. *Просвјета* је у Чапљини основана давне 1908. године и први предсједник овог друштва био је парох чапљински прота Васо Медан.

## 27 ГОДИНА ОД ЗЛОЧИНАЧКЕ АКЦИЈЕ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ МЕДАЧКИ ЦЕП



# ЗЛОЧИНАЧКА АКЦИЈА У КОЈОЈ РАЊЕНИХ НИЈЕ БИЛО

Поводом 27. годишњице злочиначке акције хрватске војске на *Медачки цеп* у којој је страдало 88 Срба, парастос у београдској Цркви Светог Марка служио је свештеник Јован Јоцковић уз саслужење ђакона Славка Аничића.

Након тога, на споменик страдалим из ратова од 1991–2000. године, у парку на Ташмајдану, положени су вијенац и цвијеће, а присутнима се у име организатора, Удружења породица несталих и погинулих лица *Суза*, обратила предсједница Драгана Ђукић.

Она је истакла да је према подацима Веритаса од 88 жртава било 17 жена, да је 26 лица било старије од 60 година, док се још увијек на листи несталих води 11 људи.

– У овој акцији није било рањених. Управо та чињеница и резултати прегледа тијела на српској страни упућују на закључак да се радило о систематском убијању заробљених и рањених – рекла је Драгана Ђукић.

Она је подсетила да је мандатар УНПРОФОР-а, генерал Жан Кот, 19. септембра 1991. године, послје комплетног обиласка поменутих села, изјавио да није нашао „знакова живота, ни људи, ни животиња. Разарање је потпуно, систематско и намјерно“.

Драгана Ђукић се осврнула и на оне који су руководили овим невиђеним злочинима, наводећи да је Тужилаштво Хашког трибунала оптужило тројицу хрватских генерала: Рахима Адемија, Јанка Бобетка и Мирка Норца, док је истрага против Петра Стипетића обустављена пошто је, по ријечима Главне тужитељице, успио доказати „паралелну линију командовања“.

– Бобетку због болести оптужница није ни уручена, а од изручења Хагу спасила га је смрт у априлу 2003. године. Предмет Адемија/Норца Хашки трибунал је, у септембру 2005. године, пребацио у надлежност хрватског правосуђа. Домаћа оптужница



» Драгана Ђукић

и је теретила за убиство 28 цивила и пет војника, те за уништавање 300 различитих објеката, комплетно убијање стоке и тровање бунара – навела је Ђукић.

– Жупанијски суд у Загребу, у мају 2008, оптуженог Адемија, ослобађа свих оптужби, а оптуженог Норца, проглашава кривим за неспрјечавање, а тиме и за подржавање и охрабривање убиства четири цивила и пљачкање имовине, те убијање и мучење по једног ратног заробљеника, и осуђује га на казну затвора од седам година, коју му је Врховни суд смањио на шест година. Хрватско правосуђе је 2012. године, оптужило још тројицу припадника ХВ Јосипа Крмпотића, због допуштења подређенима да убију четворицу неидентификованих заробљених војника РСК и наредбе да се пале и руше куће локалног српског становништва, те Велибора Шолају и Јосипа Мршића, због убиства старије неидентификоване женске особе. У међувремену су сва тројица и осуђени пред Жупанијским судом у

Загребу, Јосип Крмпотић на три године, Велибор Шолаја на пет година, оба правоснажно, а Јосип Мршић на три године затвора, неправоснажно – рекла је предсједница Удружења *Суза*, додајући да иако је у поменутих судским поступцима неспорно утврђено да су у запаљеним кућама изгорјеле и четири жене, а да за њихово убиство нико није одговарао.

– Нажалост ове податке сви ми углавном знамо, а знамо и колико су пресуде неадекватне. Знамо колико је тешко породицама 11 несталих које још живе у неизвјесности, с обзиром на процес идентификације који је у застоју. Остаје нам нада да ће њихова бол и неизвјесност ускоро престати – закључила је Драгана Ђукић, нагласивши да Удружењу породица *Суза* и свима присутнима, нико не може да одузме право на сјећање на ове српске жртве и да они чекају правду која је спора, али се надају да ће бити и достижна.

Парастосу су, поред породица страдалих, присуствовали народни посланик Миодраг Линта, предсједник Савеза Срба из региона, Милојко Будимир, генерални секретар Удружења Срба из Хрватске, Саво Штрбац, директор Документационо-информационог центра *Веритас*, др Душан Челић и Драган Пјевач испред Координације српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије, представници избјегличких удружења, и појединци који саосјећају са српским жртвама.

**ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

### РАЈЧЕВИЋ: МУЗЕЈ ГЕНОЦИДА НА ОТВОРЕНОМ

– Парастосом, паљењем свијећа, полагањем вијенаца и цвијећа учинили смо тужно сјећање као незаборав на наше најмилије, родитеље, браћу и сестре, наше саборце и комшије који су остали трајно у нашим срцима, чије слике никада неће да изблиједе. Погинуло је 46 војника, 6 милиционера и 36 цивила из општина Госпић, Грачац и Доњи Лапац. Само из Дивосела, у овој акцији погинуло је 30 мјештана, 23 мушкарца и 7 жена, из Читлука 12 мјештана, 9 жена и 3 мушкарца. Данас, када човек дође у ова села, има осјећај да је дошао у простор у коме је вријеме већ одавно стало. Све помало личи на музеј геноцида на отвореном. У овим селима је мрачна страна људске историје исписала своје најстрашније странице – са тугом и сјетом у гласу прича за *Српско коло* професор Миле Рајчевић, рођени Дивосељанин који је за вријеме рата боравио на просторима Дивосела, Читлука, Метка и Грачаца.

## Линта поново позвао Тужилаштво за ратне злочине да покрене поступак за убијене у *Медачком цепу*

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта позвао је српско Тужилаштво за ратне злочине да коначно покрене кривични поступак против припадника хрватске војске за језива и стравична убиства 88 Срба три српска подвелебитска села 1993. године. Добро је познато да ратни злочин не застарјева и да убице српских цивила и ратних заробљеника морају да одговарају за почињене злочине.

Србија не смије да одустане од прогона ратних зло-



чинаца над својим народом и мора да учини све што је у њеној моћи да буду адекват-

но кажњени. Однос према злочиначкој акцији *Медачки цеп*, као и према другим

злочиначким акцијама, један је од многих доказа да се Хрватска није суочила са својим мрачном прошлосту и уставском идеологијом. У Хрватској се славе ратни злочинци, не рјешава се питања несталих Срба, прешућују се и негирају српске жртве а њихове породице нису добиле обештећење.

Јасно је да због наведених разлога и многих других није могуће говорити о трајном миру, а камоли о успостави повјерења и помирењу између сва народа.







» КОРЗО: Тек понеки пролазник у централној улици



» ЦРКВА СВЕТОГ ЈОВАНА КРСТИТЕЉА: Саграђена 1885. на темељима старе цркве из 1590. године

# БЕНКОВАЦ, ГРАД У КОМЕ СРБА ГОТОВО ДА НЕМА, АЛИ ГА СЕ НЕ ОДРИЧУ

Бенковац је по попису становништва из 1991. године, насељавало преко 75 процената Срба и око 20 процената Хрвата. Данас их на читавом подручју општине има мање од 15 процената, а у самом граду је број повратника незнатан. Српске куће и имања заузели су углавном Хрвати из Босне и Херцеговине, али и других дијелова Хрватске, правећи огромне опструкције онима који су жељели да се врате. А ако су и успјели у томе, посла у државним и приватним фирмама нису могли добити. Преостало им је да се баве узгојем стоке и пољопривредом, у околним селима, у условима немогућим за живот. Без струје, воде, путне инфраструктуре. Ситуација је сада нешто боља, жеља за повратком код појединаца још постоји, углавном оних старијих, мада се млађи тешко одлучују за то. Домицилни, а поготово досељени Хрвати, такође напуштају Бенковац и своје ново ухљебљење траже у земљама ЕУ, прије свега, у Њемачкој. Реално Бенковац је само успутна станица у њиховим животима.

## ПРИЧЕ ИЗ ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА

Бенковац се налази на прелазу између „богатих“ Равних котара и „кршевита“ Буковице, неких 30-ак километара од Задра, и представља стратешку позицију још од давнина за оне који су живјели овдје и оне који су га вјековима покоравали. Препознатљив је по свом Каштел Бенковићу, утврђењу на брежуљку изнад града, за кога неки кажу да су га саградили Турци, док други тврде да је овај културно-историјски споменик дјело хрватских великана из породице Бенковић.

Шетњу Бенковцем и почињемо од Каштеле где се налази и Завичајни музеј Бенковац

## ВЕЛЕБИТ ЗАСЛУЖУЈЕ ВИШЕ

Миленко Богуновић, некадашњи фудбалер *Велебита* и први капитен репрезентације РСК тренутно борави у Бенковцу, а супруга и двоје дјеце живе у Канади. Каже да за њих не зна, али да се он сигурно враћа. Има породично имање у селу Запужане, гдје смо га затекли како, са старом мајком, труни бајаме (бадеме).

Увјерен је да ће се слика града мијењати и да ће српски глас бити пресудан за даљу будућност Бенковца, јер су Срби одувик живјели у њему.

Као бивши фудбалер, а сада тренер са богатим искуством не крије жал кад види на које је гране спао некадашњи понос града – НК *Велебит*. Има јасну визију, а то је стварање јаке омладинске школе. Показује нам терен, који је још увијек један од најбољих у овом дијелу Далмације. Очекује да ће и српски привредници чије је поријекло из ових крајева улагати у Бенковац. Са отварањем радних мјеста биће и повратника, јер ово је обећана земља за све оне који дјелима, а не само ријечима воле завичај.



» ПРИЈАТЕЉИ И КОМШИЈЕ: др Стеван Вукша у посјети породици Бачић

који чува културну и историјску баштину града. То нам потврђује и управник музеја Марин Ђурковић.

Од њега сазнајемо да су први трагови живота нађени у пећини Кличевица недалеко од Бенковца код села Раштевић још у доба неандерталаца и тада је живот на овом подручју започео. Такође, ту су нађене и прве пољопривредне културе, шест хиљада година прије Христа (млађе камено доба).

– Имамо налазишта из бакреног доба у Буковићу, бронзаног доба чији остаци се могу пронаћи скоро на свакој градини од овог брежуљка гдје се налази Каштел, до античких градова, Асерије, Карина и других. Становништво се и даље насељава преко касне антике, средњег вијека до данашњих дана – прича Ђурковић.



» САЊА КЛУПУ ВЕЛЕБИТА: Миленко Богуновић

темељу при царевању Франца Јосифа I, прилозима Владе и цијеле црквене општине фог. 1885. ” Ријетко се напомене да је последњи пут овај Храм обновљен 1968. године за вријеме владике Стефана прилозима народа парохије бенковачке.

Поред самог Храма саграђен је и парохијски дом. Вјерује се да се баш у том објекту, у организацији попа Симеона Кончаревића, одвијала настава на српском језику. Др Вукша нам прича да је након смрти супруге, овај свештеник, одлучио отићи у манастир и примити монашки чин, а након извјесног времена изабран је за далматинског епископа. На плочи парохијског дома пише да је од 1751–1753. године овдје била и резиденција тадашњег владике далматинског Симеона Кончаревића.

Обилазећи град сазнајемо да овуда пролази и жељезничка пруга Книн–Задар, некада веома фреквентна, да је до прије рата Бенковац имао изузетно развијену индустрију, од погона *Јуџићастике*, до винарије и многих других фабрика.

Здравство и школство је било на веома завидном нивоу, а тадашња основна и средња школа бројале су више хиљада ученика. Данас једва да их има неколико стотина. Бенковац је имао и велику касарну, још од Краљевине Југославије, до данашњих дана, али број војника у односу на некада је незнатан.

## МЕЂУНАЦИОНАЛНИ ОДНОСИ СЕ ПОПРАВЉАЈУ

Међуљудски односи се ипак поправљају, осим екстремних појединаца који пошто-пото желе да између два већинска народа одрже тај „ратни набој“, који им највише одговара. Јер захваљујући томе још увијек живе у српским кућама и користе њихова имања.

Има и другачијих примјера, као што смо могли примјетити посјетом Драгана Мимића и др Вукше породици Бачић. Ту упознајемо једну вриједну хрватску породицу која је изградила кућу ван града у стилу оних старих далматинских. Најстарија кћерка Паула Бачић, са којом смо разговарали је репрезентативка Хрватске у фудбалу. У Бенковцу није имала услова да се бави омиљеним спортом, па је морала своје умијеће показивати у ЖНК *Донај* из Задра са којим се пласирала у Прву лигу, а била је и најбољи стријелац овог клуба. Паула такође одлази из Бенковца на студије у Загреб и питање је, да ли ће се она по завршетку студија вратити овдје.

Сад су слике прошлости, садашњости и будућности овог градића измијешане. Некада већински православни, данас католички, нико не зна шта доноси сутра. Најприје, јер већина млађих Хрвата напушта Бенковац, друго јер постоје одређени српски интереси да се врате на своја огњишта, и трећи, осврћући се на историјске догађаје онај можда најнеизвјеснији, јер никада се овдје није знало шта будућност доноси. Мада неки сумњају у опстанак Срба, наши саговорници су увјерени да се то не доводи у питање, оптимизма и вјере им не фали.

**ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**



## КОЛОНИСТИЧКА НАСЕЉА (1920-1941)

» Пише: др Милан Мицић

У сјеверним крајевима (Банат, Бачка, Срем, Барања, Славонија) у колонијационом процесу 1920-1941. године формирана је 201 колонија у којима је уочи Другог свјетског рата живјело око 100.000 људи. Основну колонијачку масу чинили су српски ратни ветерани – добровољци из динарских крајева Краљевине Југославије, српски оптанци из Мађарске и дјелимично Срби из Баната – безземљаша. Колоније су настајале као сасвим нова насеља, обично око мајора бивших велепоседа или на ободима старосједлачких насеља. Колоније су могле бити изразито велике попут Александрова и Банатског Карађорђевога које су уочи Другог свјетског рата имале 4.500–5.000 становника, или сасвим мале попут колоније Мали Жам код Вршца која се састојала од осам кућа.

Колоније су могле бити изразито велике попут Александрова и Банатског Карађорђевога које су уочи Другог свјетског рата имале 4.500–5.000 становника, или сасвим мале попут колоније Мали Жам код Вршца која се састојала од осам кућа.

Колоније су могле бити изразито велике попут Александрова и Банатског Карађорђевога које су уочи Другог свјетског рата имале 4.500–5.000 становника, или сасвим мале попут колоније Мали Жам код Вршца која се састојала од осам кућа.

16.

# МАЛИ ЖАМ- НАЈМАЊА И НАЈНЕОБИЧНИЈА КОЛОНИЈА

Уз југословенско-румунску границу у Малом Жаму код Вршца, настала је мала колонија, готово непримјетна у процесу колонијације Баната 1920–1941. године. На крају колонијационог процеса 1938. године у колонији Мали Жам било је изграђено 9 кућа и 12 помоћних зграда. Године 1931. у колонији Мали Жам живјело је 8 породица са 32 члана, а године 1935. у 9 кућа живјело је 46 становника. Године 1938. у колонији Мали Жам било је ненасељено 13 добровољаца (10 ненасељено, 3 ослобођено насељавања). Сама колонија била је бројно безначајна у односу на матично насеље уз које је настала. Године 1921. Мали Жам по попису имао је 1.002 становника од чега 67,1% становника румунске националности.

Посјед Александре Хадик рођ. Зичи у Малом Жаму износио је на дан 27. фебруар 1919. 786 к. ј. и 446 кв. хв. од чега је ораница било 730 к. ј. и 628 кв. хв. За експропријацију у аграрне сврхе 19. маја 1932. године одузета је површина од 656 к. ј. и 1.408 кв. хв. Александра Хадик дио који јој је остао у посједу 13. децембра 1928. године продала је мјештанима Малог Жама. Из одузете површине издјелено је добровољцима – колонистима 201 к. ј. и 1.486 кв, а остатак мјештанима из Малог Жама и сусједног Великог Средишта.

### ЖИВОТ НА САМОЈ ГРАНИЦИ

Формирање колоније у Малом Жаму је одређено кретањем групе од 30 породица колониста са Кордуна, из околине Војнића, током колонијације, јер су у 8 кућа у колонији Мали Жам живјели кордунашки насељеници. Услијед корекције југословенско-румунске границе у Банату ова колонијачка заједница дуго није имала стално мјесто боравка што је и одредило неуспјех колонијације у Малом Жаму. У извјештају предсједника аграрне заједнице у Малом Жаму Савезу аграрних заједница за Банат Јована Шарића од 4. фебруара 1928. године истакнути су узроци неуспјеха колонијације у Малом Жаму.

„Ова заједница изгубила је своје вријеме и своју будућност услјед евакуације румунске границе. Заједница је добила земљу 1921. године у Малом Жаму, али нас је Министарство аграрне реформе преселило у Конак гдје смо сједјели на жељезничкој станици десет дана, па одатле натраг у Велики Жам гдје смо били и ту сједјели три мјесеца. А одатле у Велико Средиште гдје смо сједјели четири године, а 1926. године власт нас је премјестила у Мали Жам гдје смо сада трајно смјештени.

У Малом Жаму се мислимо трајно смјестити и добили смо своје кућне плацеве на којима се сада налазимо, гдје је неки члан оправдио мало колибе, а неки није баш ништа.

Овој заједници дала је држава новчану помоћ за подизање кућа и набавку стоке и пољопривредног инвентара, али то овој заједници није било могуће услјед толиког пресељења када смо са том помоћи фамилију издржавали, односно прехрањивали и плаћали превоз својих ствари и обраду земље, а још к томе и четири године станарину у Великом Средишту и тако је та помоћ употребљена без икоје наше хасне, али смо без куће још и данас.

Током колонијације од 1921. до 1928. године група колониста са Кордуна није била стално насељена и у сталном кретању и онако сиромашни колонисти потпуно су осиромашили и обесхрабрили се у трагању за мјестом насељења у Банату. Услијед тога колонија до краја колонијационог процеса (1941. године) није била формирана и остала је само на 8 насељеника тако да је представљала најмању ко-



» Вршцу је припадала најмања банатска колонија Мали Жам

лонију у процесу колонијације Баната. У преписци са аграрним властима насељеници су непрекидно истицали потребу да се колонија насели новим колонистима или да се колонисти преселе у село Мали Жам. Јован Шарић, предсједник аграрне заједнице из колоније, 30. октобра 1930. године написао је у писму Савезу аграрних заједница за Банат следеће: „Нас осам чланова не може сочињавати никакву колонију поготово пола километра од границе па умољавамо да се ово мјесто насели са још добровољаца или да нас осам се премјести у мјесто Мали Жам.”

Умјесто рјешавања проблема осам колонијачких породица са Кордуна у Малом Жаму аграрни референт среског начелства у Вршцу 14. новембра 1930. године је одговорио колонистима у Малом Жаму:

„Нова заједница каже да су куће удаљене 500 метара од границе, а баш је то у интересу аграрне реформе, јер су на истој насељени добровољци као национални елемент.”

### РАСЕЉЕНИ ТУЂИНЦИ

Новинар гласила Југословенски дневник 3. марта 1931. године објавио је текст о колонији у Малом Жаму у којем је навео:

„Вама ће упасти у очи осам кућица које се од села одвојено налазе 1 км. То је српска колонија. Насељеници су жељели да им се да мјесто за зидање кућа у селу или до села на општинском пашњаку, али су они бачени даље и они сад изгледају као неки туђинци. Колонисти су из Лике. Село изнутра не пружа никакав чар.”

По извјештају генерала Михаиловића који је био шеф Добровољачког одсјека у Министарству пољопривреде од новембра 1931. године „колонисти у колонији Мали Жам су из Савске бановине и њихова колонија је обичан заселак од осам кућа”. И 15. марта 1934. године аграрна заједница из Малог Жама молила је Комисију за ликвидацију аграрне реформе Вршца да „новим насељеницима ојача колонију, јер живимо у чисто румунском селу, уз саму границу, па нам је овдје опстанак немогућ”. Међутим, Комисија је сматрала да ново насељавање добровољаца није могуће „јер нема расположиве земље за њихову надобуду.”

Расељавање на почетку колонијационог процеса компактне колонијачке групе из околине Војнића постаје видљиво увидом у списак дужника аграрној заједници у Малом Жаму од 26. марта 1939. године. У допису

аграрне заједнице из Малог Жама од 13. јуна 1927. године констатовало се да су добровољци Милош Тесла и Раде Басара „на својој очевини”, а за добровољца Милића Девића се тврдило „да се не зна двије године да ли је жив и гдје је, а фамилије нема.” Године 1939. добровољци Милош Тесла, Раде Басара и Миле Кресовић налазили су се у Хрватској, „а земљиштем су били надјељени негдје друго”, а за Милића Девића заједница није имала податке и „било је непознато гдје живи”. Четворица добровољаца (Вид Црнковић, Тодор Кривокућа, Павле Трбојевић и Буру Радуловић) појавили су се 28. новембра 1928. године као једни од оснивача аграрне заједнице у Банатском Новом Селу, код Панчева, што значи да су се у међувремену преселили у тамошњу колонију. Седморица добровољаца из војничке колонијачке групе били су насељени у Великој Греди гдје је била присутна велика кордунашка колонијачка заједница, а сама колонија налазила се на прузи Велики Бечкерек– Вршцац (Јанко Ђорда, Јован Мартиновић, Миле Пајић, Милић Ивошевић, Милан Годић, Милош Бркић, Милош Ивошевић). Десет добровољаца из Кордуна било је настањено у Великом Средишту, а били су чланови и оснивачи аграрне заједнице у Малом Жаму. „Нас осам чланова се населило на колонији” 26. марта 1939. године опет је констатовано предсједник аграрне заједнице из Малог Жама Јован Шарић.

### СИРОМАШТВО И НЕРОДНЕ ГОДИНЕ

Колонија Мали Жам остала је тако најмања колонија у процесу колонијације Баната са свега 9 изграђених кућа односно 8 насељених породица. Године 1929. у њој је била једна велика породица са 9 чланова (Јована Шарића), једна петочлана породица (Милован Ивошевић), двије породице са по четири члана (Миле Хркан, Јанко Пајић) три породице са по три члана, а један насељеник је живио сам (Драган Бјелић). По извјештају Јована Шарића од 11. октобра 1930. године „колонија је имала седам бунара на дубини од пет хвати и има довољно воде и добре воде за пиће”. По извјештају од 11. фебруара 1935. године колонија је имала 9 кућа, 46 становника и 6 бунара. Економско стање досељеника било је изузетно тешко јер су они, ионако сиромашни, били материјално исцрпљени несталношћу у процесу колонијације. Колонисти у Малом Жаму нису имали основних средстава за рад и живот и 1929.

године тражили су зајам „да би који могао да купи коња или кравицу.” Јован Шарић предсједник аграрне заједнице 25. маја 1929. године констатовоао је да је „ова заједница примила два плуга, а заједници треба још три плуга, али да све мора бити исправно” што значи да су колонисти у Малом Жаму били надјељени неисправним плуговима. По подацима из извјештаја генерала Михаиловића из новембра 1931. године колонисти у Малом Жаму имали су свега 8 коња, 8 говеда и 23 свиње што значи да нису имали довољно вучне стоке за обраду надјељеног земљишта па су морали заједнички обрађивати земљу, тј. упрезати заједно два коња (тзв. „спрежњаштво”). Неродне године такође су угрожавале становнике колоније. Јован Шарић 17. августа 1932. године извјестио је Савез аграрних заједница за Банат у Великом Бечкереку да је „врло добро познато да је ове године слабо родило жито тако да чланови ове заједнице нису у стању да се прехране до кукуруза, а још мање да имају за сјеме. „Ми смо најсиромашнија заједница”, истакао је Ј. Шарић, „и чланови би се морали помоћи да засију који ланац жита.”

### ДУЖНИЧКИ ТЕРЕТ

Добровољци у Малом Жаму били су, као и у другим колонијама оптерећени знатним дуговањима аграрној заједници и 1932. године дуговали су укупно 35.932 динара или у просјеку 4.910 динара по насељеном колонисти. Буру Мађерчић је дуговао новац за два плуга, а Јован Шарић и Милован Ивошевић за по један који су набављени 1929. године. Јован Шарић 10. марта 1939. године упутио је допис Савезу аграрних заједница за Банат јер су дуговања бивших чланова аграрне заједнице у Малом Жаму који су били насељени у Великом Средишту, Великој Греди и Банатском Новом Селу оптерећивала аграрну заједницу и износила су укупно 21.932 динара. Смањење дугова настало је као последица отписа дијела сељачких дугова из 1936. године, али и боље економске позиције колоније јер су дугови били смањени у односу на 1932. годину. Ипак дужнички терет утицао је да Комисија за ликвидацију аграрне реформе из Вршца аграрним заједницама у Малом Жаму у Великом Средишту одузме пашњак величине 154 к. ј. и додијели општини Мали Жам с тим да се „дио добивени приход употреби за исплату редовних и дугујућих дажбина.” **НАСТАВИТЕ СЕ...**



У ЗЕМУНУ ОДРЖАН ПОМЕН СТРАДАЛИМ СРБИМА СА КОРДУНА

# 29 ГОДИНА ОД ЗЛОЧИНА НА КОРАНСКОМ МОСТУ



» Милош Вуџинић, Ранка Бегећ, Босилка Везмар, Мирјана Кнежевић, Ђуро Шкалац, Драгица Годић Адамовић, Слободан Благојевић, Миле Новаковић, Бојана Вучић, Жељко Козлина, Душко Ђипало, Дарко Вукић, Ђуро Петровић, Милица Дотлић, Јуре Вучетић, Слободан Шарац, Стево Вуксан и Саво Мркоњић

Прије 29 година, на Малу Госпојину десио се страхан злочин на Коранском мосту у Карловцу где је убијено 13 припадника територијалне одбране од стране хрватских паравојних формација.

Тог дана су припадници Министарства унутрашњих послова и Збора народне гарде Републике Хрватске зауставили испред моста на ријеци Корани у Карловцу, два војна камиона у којима су се, из касарне *Мекушије* у касарну *Лојоришиће*, превозили припадници активног и резервних састава ЈНА, који су, након преговора и обећања хрватске стране да ће бити пуштени, одложили оружје.

Одмах по предаји, једна група заробљеника, углавном активних припадника ЈНА, одвезена је у просторије полиције, а друга група од 17 војника српске националности, углавном резервиста из кордунашког села Кр-

њак, спровођена је пјешнице преко Коранског моста. Чим су ступили на мост, појавила су се униформисана лица са фантомкама на главама и почели „крвави пир“ над њима. Тринаесторица су убијени и масакрирани, док су четворица тешко рањени.

Страдали су Миле Бабић, Никола Бабић, Васо Бижић, Светозар Гојковић, Божо Козлина, Зоран Комадина, Миленко Лукач, Слободан Миловановић, Миле Пеурача, Небојша Поповић, Милић Савић, Јован Сипић, Милош Срдић. Били су то највећи јунаци Кордуна, како је рекао Боро Ерцеговац, командант касарне *Лојоришиће*.

Тим поводом одржан је помен код споменика борцима и жртвама рата деведесетих у парку код Градске општине Земун. Организатори скупа били су *Завичајни клуб Кордунаша*, *Удружење бораца Кордуна* и *поштомача*

8. *Кордунашке НОУ дивизије, бораца райова '90- тих* и *Удружење Лојоришиће*.

Присутне је поздравио председник Удружења бораца Кордуна Ђуро Шкалац, а Боро Ерцеговац је нешто више рекао о догађајима на Коранском мосту.

– Нисмо имали хране, струје, били смо без љекара – подсетио је Ерцеговац на дане када су војници под невјероватним условима више од два мјесеца бранили касарну *Лојоришиће*.

У касарни се затекло 96 војника, а за одбрану је било

потребно бар 600 војника у логистичку подршку.

Група предвођена Михајлом Хрстовим – Звонко Крајачић, Игор Брозовић, Велимир Хрвојевић, Бранимир Судац, Тихомир Бајац, Драго Јурковић, Иволав Циндрић, Андрија Горшић, Дамир Паваковић, Тихомир Ердељац, Здравко Хркман, и Перо Мандић који је Србин.

– То су злочинци који су на свиреп начин побили 13 храбрих Кордунаша – наводи Ерцеговац.

Ерцеговац је обавијестио присутне да је у припреми књига која ће се звати *Лојоришиће и Корански мост*.

Присутна је била и Анкица Бабић, супруга страдалог подофицира ЈНА заставника Николе Бабића на Коранском мосту.

Комеморацији су присуствовали и председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта као и председ-

ник Скупштине општине Земун Мирослав Гајић.

Вијенце су положили делегација СУБНОР-а Града Београда, Удружења Крајишника из Панчева на челу са Милом Боснићем, Завичајни клуб Кордунаша на челу са Слободаном Шарцем, делегација Бораца Кордуна на челу са Слободаном Благојевићем и Удружења Србски Светионик.

Бојана Вучић је прочитала пјесму посвећену страдалим на Коранском мосту.

Милош Крнета је такође прочитао стихове посвећене храбрим јунацима Коранског моста. Наступали су и чланови КУД-а *Петрова Јора – Кордун*.

Боро Ерцеговац је апеловао на присутне да се укључе у акцију како би се подигао споменик на Бусијама страдалим на Коранском мосту и у касарни Лојориште.

**ДРАГАНА БОКУН**

## ХРВАТСКО ОМАЛОВАЖАВАЊЕ

Док у Србији тугују за страдалим Кордунашима, Хрвати у Хрватској поново омаловажавају српске жртве, па је тако Српско народно вијеће (СНВ) због противљења хрватских ратних ветерана одустало од данашње комеморације на Коранском мосту код Карловца. Ветерани су навели да је Корански мост за њих симбол „агресије побуњених Срба и великосрпске политике“.

Комеморацији се противе и зајеница жупана Мартина Фурдек Хајдин, као и градоначелник Карловца Дамир Мандић.

Мандић је нагласио да је отказивање скупа „било нужно“ и да комеморативни скуп би послужио као „покушај негирања великосрпске политике која је и довела до страдања припадника ЈНА“.

Мартина Фурдек Хајдин је за Радио *Мрежницу* изјавила да се Срби 4. 10. могу поклонити страдалим Карловчанима „жртвама агресије коју су починили њихови сународњаци за вријеме четворогодишњег напада на наш град“.

## Линта: Хрвати у Карловцу убицу са Коранског моста сматрају херојем

Председник Савеза Срба из региона и народни посланик Миодраг Линта присуствовао је у Земуну, заједно са породицама жртава, представницима више удружења и Кордунашима, обиљежавању 29 година од када су припадници хрватских паравојних и полицијских снага починили монструозни ратни злочин над 13 крајишких Срба на Коранском мосту у Карловцу. На споменик испред Општине Земун положени су вијенци, а затим су запаљене свијеће у Цркви Светог Архангела Гаврила у помен страдалим Србима.

Линта подсећа да су сљедбеници усташких злочинаца 21. септембра 1991. године на звјерски начин убили 13, а тешко ранили 4 припадника резервног састава ЈНА углавном из кордунашког мјеста Крњак. Једина њихова кривица је била што су Срби и што су добровољно дошли у Карловац да бра-



» Милош Крнета, Станко Паић, Ранка Бегећ, Тошо Пајић, Драгица Годић Адамовић, Слободан Благојевић, Миодраг Линта и Бојана Вучић

не касарне једине регуларне и легитимне војске ЈНА од напада хрватских паравојних снага које је основао усташки режим Фрање Туђмана. Злочин на Коранском мосту је био један од бројних доказа да је циљ ХДЗ-а и Фрање Туђмана био стварање етнички чисте хрватске државе без или са што мање

Срба. У томе су успјели због двоструких аршина међународне заједнице и неодговорне политике власти Слободана Милошевића.

Линта истиче да је хрватско правосуђе за овај свирепи злочин осудило само једног припадника хрватских паравојних снага – Михајла Хрстова тек 2015. године.

Хрстов је осуђен на свега четири године затвора што је један у низу примјера да хрватско правосуђе пљује у лице српском народу и породицама жртава досуђујући срамно мале затворске казне. У питању је била класична фарса од суђења која је трајала 23 године и која само потврђује да је хрватско

правосуђе у функцији оправдања усташке политике Фрање Туђмана и лажне и бесмислене оптужбе да су Срби били агресори, а Хрвати жртве.

Према Линти суђење Хрстову је јасно показало да је у свирепом убојству 13 Срба учествовало више припадника хрватских паравојних снага, али против њих није по-

кренута чак ни истрага. Поред тога, истрага није покренута ни против налогодаваца овог злочина.

То је потпуно очекивано јер се хрватско друштво није суочило са својом усташком и злочиначком прошлостју. Један од бројних доказа јесте и чињеница да огромна већина Хрвата у Карловцу осуђеног ратног злочинца и хладнокрвног убицу Михајла Хрстова доживљава као једног од хероја тзв. Домовинског рата који је тобоже спасио градску четврт Раковац од уласка непријатељске војске, како називају ЈНА.

Линта трећу годину за редом позива Тужилаштво за ратне злочине да покрене истрагу за злочин на Коранском мосту с циљем да се процесуирају налогодавци и остали извршиоци убојства 13 крајишких Срба на Коранском мосту. Још увијек нема никакве реакције од Тужилаштва.



ПРОМОВИСАНА ЈОШ ЈЕДНА КЊИГА КОЈА СЕ БАВИ ГЕНОЦИДОМ НАД СРБИМА ПОЧИЊЕНИМ У НЕЗАВИСНОЈ ДРЖАВИ ХРВАТској

# НАОРУЖАВАЊЕ ИСТИНОМ: Промовисана нова књига Милана Љепојевића

У организацији Представништва Републике Српске у Србији у Београду је 17. септембра промовисана нова књига Милана Љепојевића *Наоружавање истином*. Аутор је књигу која говори о геноциду учињеном над Србима у Независној Држави Хрватској посветио својој баки Јели.

– Довољно је да се прочитају странице у којима се наводи да су Срби убијани на 57 начина. До тих знања дошао је Гидеон Грајф, израелски историчар специјализован за изучавање историје холокауста, посебно концентрационог логора Аушвиц. Усташе су када би видјели трудну Козарчанку збијали шале, који пол дјетета носи, па би јој распорили утробу и извадили плод пред свима. Бацали су мале бебе и дочекивали на бајонету, узимали су српску козарачку дјечу и о бетон им разбијали главе – детаљно је описао страхоте српског народа Љепојевић.

Он је додао да је комунизам спријечио да цивилизација буде упозната са тим монструозним злочинима.

– Хрвати стално говоре да је Тесла њихов, а они су 1941. године убили 91 његовог презимењака, срушили и запалили кућу његовог оца и све су уништили. Ниједан Тесла тамо није остао жив.

У књизи Љепојевић говори и о Дејтонском мировном споразуму.



» Ања Вукелић, Млађен Цицовић, Милан Љепојевић и Саша Мићин

– Високи представник је себи узео право да мијења Устав и намеће законе, да кажњава људе, да уклања недужне – рекао је Љепојевић и додао да је схватио да су „они у БиХ међународни криминалци и разбојници“, те оцијенио да они нису никаква међународна заједница.

– Треба да се боримо за истину, а то је оно што представља оригинални Дејтонски мировни споразум. Ово што сад виђамо на терену је обичан фалсификат – закључио је Љепојевић.

Директор Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицовић је навео да велики допринос овом дјелу даје лични тон аутора.

– Страдање Срба у НДХ, након деценија ћутања, је коначно дошло на дневни ред истраживања. Љепојевић овом књигом допуњује и појашњава на особен начин личним, али и политичким приступом.

Цицовић поручује да се запитамо, над реторичким питањем аутора, да ли је најмјерно погрешним тумачењима, подвала-

ма и фалсификатима у вези са Дејтонским споразумом и тешким последицама става да су увијек и у свему криви Срби, створена клима у којој се не жели видјети истина? Да ли би Срби избјегли сва она прогањања, медијска и политичка, да је свијет на вријеме сазнао за геноцид над Србима у Независној Држави Хрватској?

Срби ће сигурно памтити 20. вијек као вијек великих тријумфа, али и истовремено стравичних страдања у којима се борећи се за слободу постигли величанствене успјехе, али истовремено и претрпјели стравичне злочине, навео је један од рецензентата Саша Мићин.

– Срби су понављали исту грешку, нису били били, скупљали, тумачили и прихватили чињеницу, односно истину. Лако су прихватили неке друге наметнуте истине које су произвеле заблуде са страшним последицама – наводи Мићин и додаје да би познавање те истине допринијело и разумијевању тренутних друштвено-политичких процеса.

Мићин сматра да ова књига представља круну пищевог опуса у којој се фокусирао на изношење чињеница о геноциду над Србима у усташкој држави, Дејтонским споразумом, Сребреницом, дешавањима у Црној Гори, а тумачење чињеница у највећој мјери препустио је читаоцу. **ДРАГАНА БОКУН**

# Дан резервних војних старјешина обиљежен у Кумодражу

Дан резервних војних старјешина београдска организација редовно је обиљежавала 15. септембра на дан када је 1919. године војвода Степа Степановић основао ову организацију, али је ове године то учињено у суботу, 12. септембра јер је од ове године 15. септембар државни празник, Дан српског јединства, слободе и националне заставе, који Србија обиљежава заједно са Републиком Српском.

Нови празник, који неки гледају равнодушно или цинично са стране, заједно са новим споменицима дио је државотворног полета који нажалост сви не примјећујемо, не цијенимо и не осјећамо једнако.

Скромна церемонија у Кумодражу показала је да то осјећају и радују се томе и резервне војне старјешине који из Кумодража поручују да су спремни, разликујући државно од политичког – јер то је нестраначко удружење – дати свој допринос јачању Србије.

Предсједник градске организације резервних војних старјешина Зоран Јовановић је положио вијенац на споменик војводи Степи Степановићу, а у дворишту спомен-куће, у којој је рођен и живио славни војвода. Одржан је пригодан програм у коме су учествовали КУД *Степа Степановић* из Кумодража и мушка пјевачка група *Тиро* Личка калдрма – Дрвар коју води Жељко Бурсаћ.

Организатор овог обиљежавања Драган Дивјак рекао је у име резервних војних старјешина Вождовца да је због ситуације са ко-

рона вирусом ове године обиљежавање много скромније него раније.

– Данас обиљежавамо онако какве су могућности, али се морамо борити да имамо подршку Министарства одбране како би испунили циљеве и задатке које имамо. То су обуке, упознавање са новом техником, што је раније била обавеза, учешће у штабовима за ванредне ситуације и његовање традиције ослободилачких ратова које је водила Србија – рекао је Дивјак.

Београдској организацији поруку је упutio предсједник Управног одбора Савеза резервних војних старјешина Србије Милојко Николић и у њој истакао да су резервне старјешине чврсто одређене да чувају границе Србије, интегритет и суверенитет.

– Афирмисали смо се као патриотско, стручно, невладино и аполитичко и непрофитно удружење које је и даље у служби свог народа и заједнице. На 101. годишњицу од формирања Организације РВС Србије упућујемо поруку мира и одлучне ријешености да уколико затреба бранимо и одбранимо Србију од сваке врсте угрожености народног спокоја и безбједности. Ова годишњица је прилика да истакнемо све што је учинило и чини Министарство одбране у јачању организације као кадра за попуњу ратне војске, нарочито у финансијском смислу, каже се између осталог у поруци Николића која је прочитана пред Степином родном кућом.

**Д. БАШОВИЋ**

» Драган Дивјак са учесницима програма испред споменика војводи Степи Степановићу

У ЗАДУЖБИНИ КНЕЗА МИЛОША ПРОСЛАВЉЕНА МАЛА ГОСПОЈИНА



# Манастир Чокешина код Лознице прославио два вијека постојања

Манастир Чокешина код Лознице обиљежио је 21. септембра, на Малу Госпојину, два вијека постојања и храмовску славу Рођење Пресвете Богородице.

Литургију испред манастирске цркве, коју је подигао Милош Обилић, служио је владика Лаврентије у присуству свештеника Епархије шабачке, бројних вјерника из Јадра, Поцерине и Подриња, као и гостију из Шапца, Београда и других мјеста Србије, али и са друге обале Дрине из Републике Српске.

– Ова светиња два вијека заклања и штити душе своје дјеце од сваког зла, као квочка пилиће и као свака мајка своје дијете. Чокешина никада није сједила беспослена и у свакој епохи била је видљива, као и њен рад. Када би ово камење могло да проговори и исприча ко је све по њему газио прије нас, колико је овдје крви пролирено за вријеме ослободилачких ратова, од Турака па до наших дана, ми то не бисмо могли прихватити у своје схватање. Овдје смо међу чокешинским мученицима, а манастир је и подигнут у спомен предака и јунака изгинулих у свим протеклим ратовима за слободу и нашу вјеру – рекао је владика Лаврентије.



» Детаљ са литургије у порти манастира Чокешина

Игуманији Ани и сестринству чокешинског манастира, као и свим вјерницима, честитао је Љубинко Ђокић, помоћник градоначелника Лознице поручивши да је ово значајан јубилеј у присуству православну цркву и сав вјерујући народ.

– Манастир Чокешина је задужбина кнеза Милоша и на понос је српском роду већ двије стотине година. Ето, прије три године обиљежено је седам вјекова манастира Тронуша, а прошле осам вјекова самосталности српске Цркве. На овом мјесту, 16 година прије градње манастира, 1804. десио се Бој на Чокешини, гдје су српски борци извојевали побједу коју нису видјели. Више од триста јунака изгубило је живот

па и не чуди што је Леополд Ранке, њемачки историчар, ово мјесто назвао српским Термопилима. Манастир је бомбардован 1941. године, непријатељ је разносио реликвије, али је он 1962. обновљен и, ево, данас изгледа овако јер се о њему стара сестринство предвођено с мати Аном. Сви манастири и наше цркве нам показују да достојанство треба да буде путоказ Србији и да нас подсећа увијек да народ који не поштује претке, не мисли добро ни својим потомцима – рекао је Ђокић и додао да град има добру сарадњу са црквама и да у оквиру буџета помаже њихову изградњу, обнову и одржавање као и све вјерске манифестације.

**СЛОБОДАН ПАЈИЋ**



ЖИВОТ БОРЕ ДРЉАЧЕ БИО ЈЕ ИСПУЊЕН ТУГОМ: ПАМТИЋЕМО ГА ПО ОСМИЈЕХУ ИЗА КОГА СЕ КРИЛА ВЕЛИКА БОЛ

# Збогом стари вуче: Легенда Крајине Боро Дрљача отишао у вјечност

Борислав Бора Дрљача преминуо је у 80. години живота у својој кући послје дуге и тешке болести. Омиљени крајишки пјевач остаће упамћен као човек ведрога духа кога ни болест није могла да сломи, као ни тешка животна прича која га је само ојачала и научила да се радује животу.

Дрљача је често причао о свом тешком дјетињству.

– Рођен сам у селу Доња Суваја у Босни, и то у најгоре ратно вријеме када је народ бјежао од непријатеља да спасе живу главу. Преко шума и гора људи су се склањали у Грмеч. Било је много народа, села су била препуна људи. Није било као сада, села пушта, а градови се попуњавају – говорио је Бора Дрљача у једној од својих последњих исповијести крајем септембра.

## УСТАШЕ МУ УБИЛЕ МАЈКУ

Борин отац Бранко је био економ, пословођа у трговини и матичар, а такође је лијепо пјевао и свирао гитару. Мајка Стоја је била економ и страдала је у Другом свјетском рату док га је држала у наручју, што је пјевач испричао у емотивној исповијести.

– Кад сам имао три године, усташе су ми убиле мајку, а ја остао жив у њеном наручју. Мајке се не сјећам, али по причама људи, била је жена херој. Увијек сам патео за њом. Тада је било много жена које су рађале дјецу и кад ја заплачем, она која доји своје дијете одмах ме узме у наручје и нахрани... Нисам имао мајку, али љубав многих добрих жена сам осјетио. Пио сам стотину разних млијека и зато сам у младости и током живота био здрав – присјећао се свега Бора Дрљача уз жал што од мајке није имао ниједну једину фотографију.

– Не сјећам се мајке, а немам ни слике, пошто су изгорјеле у кућама које су запалили. Нисам знао гдје је сахрањена, чуо сам био да је истог дана покопан и један народни херој. Касније сам преко тог гроба сам нашао њен и подигао јој споменик.

## ТЕШКО ДЈЕТИЊСТВО

Његов отац Бранко се поново оженио и био у партизанима.

– Када се рат завршио некима је остала кућа, а некима изгорјела. Моје огњиште је било уништено. Отац је направио колибу, огњиште, а када смо сишли са Грмеча, мене су носили у колијевци са сламом. Кад су једну ноћ наложили ватру, из колијевке је изашла змија! Питај бога колико је дана лежала са мном. То су ми причале бабе. Мирисао сам на млијеко и животињи



је то пријало. То је била она змија која није опасна, него чуваркућа – причао је Дрљача причајући бираним ријечима о мањехи Вукици.

– Била је дивна жена. Имам три сестре по оцу с којима сам у фантастичним односима. Али ето, очевина је остала пушта и ту више нико не живи, обијају лопови – причао је Дрљача и присјећао се тешког одрастања.

– О томе нема шта лијепо да се каже. Пука биједа и сиротиња. Памтим дом по једном професору који ме није волио и давао ми само лоше оцјене. У седмој години сам пошао у школу. Послје рата, док се школа обновила, ја сам пошао редовно, али сви они што је требало да иду у седми разред су са мном ишли у први разред. Можеш да замислиш, зрели људи иду у први разред. Када сам завршио четри разреда, почела је осмогодишња школа. Тада је била оскудица са наставним кадром, први ми је учитељ био Црногорац. Пети разред се укинуо јер није било наставника. Ишао сам пјешнице по 12 километара у једном правцу и у другом. Често нисам имао леба да једем. Много чељади је било у кући, а празник је ако се уз пасуљ или купус нађе парче сланине.

Бора је завршио основну школу у Суваји након чега је отишао код стрица у Бачку Тополу. Тамо

је завршио средњу пољопривредну школу. Био је млад када је дошао у Београд и почео је да пјева у КУД-у Бранко Радичевић и Шишанац.

## АУДИЦИЈА НА РАДИО БЕОГРАДУ ПРОМИЈЕНИЛА ЖИВОТ

Сиромаштво је одредило његов пут јер га је мотивисало да постане неко и нешто у животу. Пријавио се на аудицију за Радио Београд коју је положио и убрзо је његова музичка каријера кренула узлазном путањом.

Бора је био један од најпопуларнијих пјевача у Југославији. Стекао је статус Истакнути умјетник и добио је награду за животно дјело. Снимио је преко 50 носача звука на којима се налази око 400 пјесама. Продао је преко пет милиона плоча и касета. Наступао је по цијелом свијету, а највише у Америци, Канади, Аустралији и западној Европи. Најтежи период у његовој каријери био је почетак југословенских ратова када српска телевизија није хтјела да пушта његове пјесме јер је рођен у Босни, и обратно, босанска телевизија га је забранила јер је поријеклом Србин.

Из првог брака, са покојном супругом Верицом, има два сина: Владимира који је магистрирао менаџмент у Паризу и Бранисла-

ва који је дипломирао сликарство у Београду.

## СУПРУГА ВЕРИЦА НИЈЕ МОГЛА ДА ПРЕБОЛИ СМРТ РОЂЕНОГ БРАТА

Бора је тешко поднио супружину смрт јер је у питању самоубиство. Верица је узела превише седатива и оставила је опроштајно писмо у коме никога није кривила за то што је урадила.

– Заводник сам био, али сам поштовао брак. Имао сам заједницу како ваља. Изродили дјецу. Верица и ја смо били преко 35 година заједно. Много сам патео за првом женом када је настрадала. Није ми била прва љубав, али кад сам се одлучивао којом ћу да се оженим, Вера је побједила. То је судбина, а ето са њом ме је задесила и трагедија. Нисам могао да предосјетим. Треба то све преживјети... Ух, како ми је било... Како, не можете ни да замислите. То је био стрес због којег су ме стигле недаће. Стрес ме је уништио. Нисам могао да јој помогнем, а да сам могао и знао, живот бих јој дао. Једном сам је био спасао кад је први пут покушала да се убије. Попила је лијекове. Одвео сам је на испирање на ВМА. Знате, када неко почне први пут, онда проба и други. И заврши... Нажалост, тако је и било. Није то урадила због мене. Наишло јој

тако. Никад није показивала да има психичких проблема. Знате, млада је била кад сам се оженио њом, остала је сама, а ја сам ишао на турнеје. Петнаест година је млађа била од мене. Тај тренутак када сам сазнао шта је урадила, уништио ме је. Ријечима тај осјећај не може да се опише. Рекао бих, али нема тих ријечи које описују тугу и бол. Била је много везана за браћу. Један је био тешко рањен у рату, али је, срећом, остао жив, а други, млађи брат, којег је много вољела, погинуо је на мјесту. Кад су јој то јавили, она је пукла. Вољела га је као бога. Судбина, шта ли је. Ово што је остао жив, хеликоптером смо возили у болницу да га оперишу. Доктор Керкез му је извадио пет метака из плућа. Отац пјевачице Ане Станић га је оперисао. Рафал му је прошао кроз плућа и остао је жив. Али кад су јој јавили за млађег брата – потпуно је клонула. Не могу да причам... Онда сам написао пјесму и посветио јој: Сва се туга свијета срушила на мене, живим без завичаја и вољене жене. Болан лежем, болан устајем, идем даље, не одустајем... – испричао је Бора.

## ПАТИО ШТО НЕМА УНУЧАД

Са другом супругом, Радомиром Сладић, живио је у Београду. Упознали су се на његовом концерту 2007. године и од тада до њене смрти 10. децембра 2018. били су заједно.

Бора је тешко поднио смрт жене, а како је због тумора на дебелом цријеву само ове године неколико пута завршио у болници, био је увјерен да му није остало још много живота.

– Каква будућност?! Немам ја будућност. Бар да поживим још неку годину. Ако успем да проуграм још коју више и то ти је. Сломила ме болест. Не волим смрт, ал' шта ћу. Кад дође вријеме. Не знам како ћете без мене, како ће овај свијет без Боре. Волим живот и науживао сам се. Оперисао сам бубрег, дебело цријево, меланом, четири-пет пута сам ишао под нож. Знао сам да ћу бити сахрањен поред моје прве жене. Направио сам споменик, нисам ставио слику, али све је завршено. Такав је живот – испричао је пјевач и признао да има само једну неостварену жељу.

– Патим што немам унучади. За чега сам све ово стварао? Што се тиче животних грешака, то кад ме питаш, да ти кажем да их је мало било. Имао сам среће, а богома и памети. Нисам имао неких тежих повреда. Моје пјесме остају народу зато што су животне. То је моје богатство. Мој почетак и крај – рекао је пјевач. **РСК**

## ОПЈЕВАО И ВЈЕРЕНИЦЕ И НЕВЈЕРНИЦЕ

Иза себе је оставио бројне хитове као што су *Отишла је Данијела*, *Ој ораје ораје*, *Плачи мала плачи*, *Стари вук*, *Пријо моја како ћемо*, као и многе друге...

Опјевао је Боро и вјеренице и невјернице, прославио Данијелу, Бојану, Милијану, Бурђу, Наду, Мицу, Мину, Хани, а једном приликом открио је коме је посветио неке од својих највећих хитова.

– Вјереницу сам посветио једној мојој колегиници Ради, дражесној црнки, анђеоског гласа. Путевима се наши разишли, ја јој написао пјесму, постала мегахит, а Рада није ни знала коме је посвећен стих: „Морам да јој кажем, јер не могу крити, да ће она моја вјереница бити“. И данас кад год запјевам *Невернице моја врати ми се ти*, помислим на Раду – открио је он својевремено.



» ДЕТАЉ СА САХРАНЕ: Велики број пријатеља и поштовалаца испратио је Бору Дрљачу на вјечни починак

## ЛИНТА УПУТИО САУЧЕШЋЕ

Поводом смрти легенде крајишке музике Боре Дрљаче саучешће породици упутио је Миодраг Линта, председник Савеза Срба из региона. Био је диван, ведар и добар човек. Велика ми је част што сам га познавао и са радошћу виђао на крајишким окупљањима и манифестацијама. Моје искрено саучешће породици Боре Дрљаче. Нека Ти је вјечна слава, лака земља и хвала за све што си учинио за наш народ. Почивај у миру легендо!

## У КУСОЊАМА ПРИКАЗАНИ КОСИДБЕНИ ОБИЧАЈИ СРБА ПАКРАЧКОГ КРАЈА



У Кусоњама код Пакраца 26. септембра одржана је традиционална кошња уз приказ косидбених обичаја Срба пакрачког краја.

Кроз кошњу у шљивику старим косама, приказом насеђивања, брушења и откивања или клепања косе те пјесмом и игром окупљени су се вратили у нека стара времена када је у српским селима тога краја овакав начин кошње био свакодневица.

Косидбени обичаји у Кусоњама су уз подршку Управе за дијаспору и Србе у региону Владе Републике Србије и снимљени, а извели су је чланови пакрачког пододбора СКД *Просвјета*. Снимање косидбе је подржано и од стране СКД *Просвјета*, Српског народног вијећа и Вијећа српске националне мањине Пожарско-славонске жупаније.

– Косидба је дио нових активности покренутих ове године која је успјешно проведена због заједништва и координације српских организација на нашем подручју, али и због подршке Управе за дијаспору Републике Србије, СКД *Просвјета* и Српског народног вијећа. Догодине планирамо да покренемо косидбене и жетвене свечаности, а овом активношћу обиљежили смо и 25 година пакрачког пододбора *Просвјета* – истакао је замјеник градоначелнице Пакраца Никола Ивановић.

– Пакрачки пододбор *Просвјета* је један од ријетких који је дјеловао након 1995. године и који и сада ради на очувању српске културе и традиције. Желимо у све да укључимо и младе како би покренули нови програмски правац дјеловања – додао је председник пододбора СКД *Просвјета* Западна Славонија – Пакрац Дарко Дерањ. Након дружења косача у Крагују исказана је захвалност свим активистима и активистима пакрачке *Просвјете* који су својим ангажманом допринијели раду друштва у протеклих 25 година. Због епидемиолошких мјера годишњица Пододбора обиљежена је само у кругу чланова Пододбора. **СЛАВКО БУБАЛО/СРБИ.ХР**

## СРБИ У БАРАЊИ ПРОСЛАВИЛИ МАЛУ ГОСПОЈИНУ



На Малу Госпојину слави се успомена на дан када је у Назарету, у дому Јоакима и Ане, рођена Света Дева Марија, и спада у један од највећих завјетних празника. Мала Госпојина спада у ред Богородичних празника и непокретан је, што значи да има фиксно мјесто у црквеном календару и означен је црвеним словом. У народу се овај празник слави уз живописне обичаје, углавном посвећене рађању. Веома је цијењен код Срба, а у већини мјеста одржавају се вашари и друге свечаности, прославе и молитве.

Једно од таквих мјеста је и Поповац насеље у Барањи, у ком су Срби присутни још од средњег вијека, а након сеобе њихов број се и повећао. Православни храм у Поповцу посвећен је Ваведу Пресвете Богородице, и иако се не зна се тачан датум његове изградње, и данас се чува документ на дасци гдје пише да је храм освећен 1726. године, док извештај среског судије Барањске жупаније говори да су темељи за храм ударени 1767. године. Храм је у периоду од 1905. до 1912. године обновљен и осликан, а у то вријеме подигнута је и капелица рођења Богородице Марије на брду Поповцу. И ове се године на празник Малу Госпојину код ове капелице окупио велики број вјерника који су присуствовали свечаној литургији коју је предводио протојереј Владо Кљајић уз протојереја Михајла Маријанца те мјесног пароха Срђана Трајковића. Након свечане литургије уприличен је краћи културни програм у ком су чланице и чланови СКУД *Јован Лазич* из Белог Манастира пјевали духовне пјесме. Уз мноштво вјерника који се вијековима окупљају у Поповцу присутни су походили и локални политичари, а међу њима присутни су били замјеник жупана Осјечко-барањске жупаније Радомир Чварковић, замјеник начелника Општине Поповац Зоран Милошевић и председник Вијећа српске националне мањине Осјечко-барањске жупаније Дејан Јеличић. **СРБИ.ХР**



» Боривоје Вукајловић уручио плaketу писцу Горану Врачару



» Раде Диздар, Драган Ђеран, Дарко Обрадовић и Дане Обрадовић

## 7. Завичајни дани у Суботици

Савез српских удружења Сјевернобачког округа организовао је и ове године надалеко познате Завичајне дане који су свечано отворени 3. октобра у Дјечјем позоришту у Суботици.

Иако навикли на богат културно-умјетнички програм, како за одрасле тако и за дјецу, ове године су Завичајни дани били много скромнији.

У ОШ *Јован Јовановић Змај* организован је пригодан програм за дјецу уз подјелу књиге *Словарица школарица* Тоде Николетића, а програм је употпунио познати дјечји кантаутор и ТВ водитељ Бранимир Росић.

Наредног дана приказан је филм *Пад Крајине* (продукција *Време филм*), који даје најпотпунију слику рата у Крајини као и политичке и војне детаље њеног пада и каснијег egzodusа српског становништва.

Свечано отварање је било у суботу 3. октобра у Дјечјем позоришту. Отварању су присуствовали представници Града Суботица, представници избјегличких и завичајних удружења.

Градоначелник Суботице Стеван Бакић истакао је значај одржавања Завичајних дана.

– Преживјели сте стра-



» Стеван Бакић, градоначелник Суботице



» Душко Ђутило, директор Фонда за пружање помоћи избјеглим

шну голготу, многи су изгубили своје најмилије. Нисте заборавили и никада нећете заборавити, ваша вјеквна огњишта, мјеста у којима сте рођени и све оне исконске вриједности које живе у вама.

Ова културно-умјетничка манифестација, која има и хуманитарни и спортски карактер, посвећана је очувању и његовању обичаја и традиције свих наших људи који су, због бурних догађаја претходних година и деценија, из разних крајева бивше државе доселили у Суботицу.

– Програмски садржаји Завичајних дана осмишљени су и с намером да се, годишњим окупљањем завичајних удружења, фолклорних и пјевачких група, пјесника, литерар-

них и ликовних стваралаца из Суботице, Округа и Републике Србије, уз гостовања друштва и удружења из земаља у региону, разбију одређене предрасуде и афирмишу толеранција и међусобно поштовање. Град Суботица ће и у наредном периоду подржавати и ову и сличне манифестације, тако да се надамо да ћемо се и наредних година радовати сусретима уприличеним овим поводом – поручио је Бакић.

Свечаном отварању Завичајних дана присуствовао је и директор Фонда за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима Душко Ђутило.

– Присуствовао сам многим манифестацијама, али

се ниједна не организује тако добро као Завичајни дани. У покрајинском Фонду и у наредном периоду Савез српских удружења СБО имаће поузданог и сигурног партнера.

Председник Савеза српских удружења Сјевернобачког округа Боривоје Вукајловић рекао је да је организатор поштовао све заштитне мјере имајући у виду да је било најважније сачувати континуитет овог саборовања.

– Прошлогодишњи Завичајни дани су у седам фестивалских дана и више од 50 сати програма окупили више од 1.200 учесника. И ове године смо се потрудили на скроман, али достојанствен начин, да дамо допринос очувању богате културе и традиције српског народа – рекао је Вукајловић.

У свечаном програму наступили су Виолета Радић, КУД *Александарово* Суботица, МПГ *Крајолик* Суботица, КУД *Брајство*, женска етно пјевачка група *Цар Душан Силни* Фекетић, гуслар Љубо Павловић, Тода Николетић.

Пјеснику Горану Врачару из Републике Српске је уручена Повеља Савеза српских удружења СБО.

**ДРАГАНА БОКУН**



» Момо Вукчевић, Милица Самарџија, Љубица Радић, Синиша Јавор, Стево Радић, Жељко Тинтор, Буро Кораћ, Милић Вучковић, Никола Ђора и Ана Јовичић

## Банијци прославили крсну славу Малу Госпојину у Суботици

Једно од најактивнијих удружења Сјевернобачког округа, Завичајно удружење *Банија* из Суботице је у ресторану *Магера* прославило славу Рождество Пресвете Богородице – Мала Госпојина.

Иако навикли да на догађајима које организују окупе велики број Банијаца и пријатеља, овај пут су морали скромније да прославе славу због новонастале ситуације изазване појавом корона вируса.

Свечани обред свакако није изостао, отац

Драган Стокин је пресекао славски колач, а овогодишњи кум Жељко Зинаја је кумство предао Драгану Боројевићу.

Како нам је рекао Жељко Тинтор, председник Управног одбора Удружења при крају је трећа књига *Банија – сабрана дјела*, а увелико се припрема и изложба о Банији, коју планирају да представе и у другим градовима Србије.

Захваљују се представницима пријатељских удружења који су увеличали обиљежавање славе. **ДРАГАНА БОКУН**

## ВАНДАЛИ ЗАПАЛИЛИ ОГРАДУ ОКО ХРАМА СВЕТОГ СПИРИДОНА У ПЕТРИЊИ

У ноћи између 2. и 3. октобра 2020. године, непознати починиоци су извршили вандалски чин паљења заштитне ПВЦ ограде око Храма Св. Спиридона у Петрињи у изградњи.

– Не можемо рећи да смо очекивали, али свакако нисмо изненађени. Хвала Богу, ватра се није проширила, јер је у том случају могла захватити дрвену грађу која се налазила непосредно уз ограду. Штета је минимална, али је порука јасна. Наш одговор је такође кратак и јасан: „Можеш да радиш шта хоћеш и како хоћеш, али не можеш докле хоћеш“, јер ће сваки напад на светињу Божју бити пријављен полицији. Сигурни смо да је ово недјело став појединаца, никакво већине, а који не презају ни пред Богом, ни пред људима, како би исказали своје фрустрације” – објавио је парох петрињски отац Саша Умићевић на Фејсбук страници петрињске парохије. **БАНИЈА ОНЛАЈН**

МАЛОГСПОЈНСКИ САБОР УМЈЕТНИКА У ЕТНО КУЋИ У КАЋУ

# Одржана Седма ликовна колонија Змијањаца

Поштоваоци обичаја, традиције и културе свога краја, Змијањци, организовали су седму ликовну колонију у етно кући у Каћу. Ликовно саборовање Змијањаца које се традиционално одржава сваке године, наизмјенично у Каћу и у завичају, овај пут је одржано од 18. до 20. септембра 2020. године уочи крсне славе Мале Госпојине.

Ликовна колонија је дио Дана културе које сваке године организује Удружење грађана Змијање из Каћа чији је циљ очување народних обичаја и традиционалне културне баштине земљака са Змијања. Ликовна колонија представља један печат који су Змијањци дали својим активностима и нешто по чему се разликују од осталих удружења.

## ПУНА КУЋА УМЈЕТНИНА

Етно кућа Змијањаца у Каћу богата је умјетничким дјелима која су продукт оваквих окупљања. Пејзажи, портрети, мотиви из завичаја красе унутрашњост Змијањске куће, као и дијелови оруђа које су у завичају користили њихови преци.

Од председника Удружења Ђорђа Пантелића сазнали смо да је ситуација са короном омеља реализацију планова у потпуности, али су ипак одлучили да се седма колонија одржи уз поштовање свих мјера и препорука.

– Дани културе и Ликовно саборовање су наше обиљежје. Жеља нам је да се упишемо на туристичку мапу Новог Сада и АП Војводине и да будемо дио културолошке понуде. Учесници овог саборовања су сликари Душан Кондић, Миљинко Ристовић, Милован Крчмар и Драгана Стојичић Цвијић. Тема слика су мотиви који нас представљају, предјели завичаја. Осим што красе унутрашњост етно куће, слике завичаја радо поклоњимо посебним људима, у посебним приликама.

Разговор смо наставили



» Душан Самарџија, Драган Танасић, Георгије Танасић, Радослав Тепић, Ђорђе Пантелић, Милован Крчмар, Драгана Стојичић Цвијић (горњи ред), Миљинко Ристовић и Душко Кондић

са Душком Кондићем, чланом Удружења који нам је показао своја умјетничка дјела и испричао нам нешто о својим почелима и развоју свог талента.

– Нема учитељице и наставника које нисам нацртао за вријеме часа. Али сам почео озбиљно да се бавим сликарством када сам дошао из армије. Завршио сам машинство, али нисам ништа знао око техника сликарства. Међутим, у армији сам се упознао са једним другаром који је то знао. Кад сам дошао из армије почео сам да радим са уљаним бојама и сад само сликам. Идеја ликовне колоније је идеја свих нас из Удружења. Жељели смо да се у наш програм уврсти и ликовна колонија. Радимо са мањим бројем сликара, али квалитетних.

## ИНСПИРИСАНИ ЗАВИЧАЈЕМ

Душко Кондић инспирацију за слике налази у родном крају и зато су све слике проткане природом и обиљежјима завичаја.

Милован Крчмар је из Ра-

шке, али је поријеклом из Босанског Петровца. Завршио је Машински факултет, радио је у школи, али је љубав према сликарству преовладала.

– Углавном волим да радим пејзаже, старе куће, улице, потоке, брда, нешто што ме подсећа на дјетињство. Међутим, на ликовним колонијама покушавам да прилагодим свој рад темама и ономе што се људима свиђа, што их везује за њихов крај. Да би рад сликара био успешан, тај читав дан мора да буде везан само за сликање.

Миљинко Ристовић, рођен у Драганићу код Рашке, сликарство је учио на Вишој педагошкој школи у Београду и на Педагошком факултету у Битољу. Самосталне изложбе организује од 1986. године, а учесник је и колективних изложби. Од Ристовића смо сазнали да су сви сликари кроз историју умјетности имали своје палете. На палети су циједили боје онако како су узимали и правили тонске вриједности.

– Човјек мора да гради себе, свој однос и приступ пре-

ма свом стваралаштву. Без психолошког разматрања и психолошког уласка у слику свега онога што носи најелементарнију сликовност, нема право умјетничко дјело. Боја изазива осјећај и без психологије слика се не може разматрати. Мој рукопис је препознатљив у свијету умјетника. Мора много да се учи, много да се чита чистих филозофских текстова, јер је то нешто неприкосновено за умјетност.

Ликовну колонију је увеличала Драгана Стојичић Цвијић, академска умјетница, рођена у Кључу, из којег је 1995. године дошла у Нови Сад. Поред ликовне колоније, Драгана учествује у свим акцијама Змијањаца и увијек се радо одазове њиховом позиву. Члан је Удружења грађана Змијање, доприноси културном развоју удружења, а њену највећу љубав када је умјетност у питању представља сликарство.

– Цртама од малена, а породица ме је подржавала у томе. Највише радим портрете и природу са детаљима ношње и предјела завичаја.

ДРАГАНА ШИПОВАЦ

## ГО ЗВЕЗДАРА У САРАДЊИ СА УДРУЖЕЊЕМ ЗАВИЧАЈ ОБЕЗБИЈЕДИЛА ЈЕ ПАКЕТЕ ГРАЂЕВИНСКОГ МАТЕРИЈАЛА



» Владан Јеремић председник ГО Звездара, Јордан Пумпаловић, Ненад Абрамовић и Јован Чакарчевић

У оквиру програма *Бољи живот* за интерно расељена лица ГО Звездара у сарадњи са Удружењем *Завичај* обезбиједила је пакете грађевинског материјала.

Овај пројекат се односи на побољшање услова живота и економско оснаживање интерно расељених лица и повратника. Укупно 63 породице ће добити неки вид помоћи. Највећи дио је у грађевинском материјалу, пакети чија је максимална вриједност 3.700 евра, 49 на основу пројекта и још 4 којима је Комесаријат за избјеглице пружио подршку. Десеторо је добило помоћ у виду алата у вриједности до 2.000 евра.

Уручујући уговоре, председник ГО Звездара Владан Јеремић рекао је да је поносан и срећан јер се овај пројекат, који се реализује од јула 2018, ближи крају, а то значи боље услове живота интерно расељених лица и повратника на Звездари.

Председник Удружења *Завичај* Ненад Абрамовић рекао је да се Удружење *Завичај*, које је партнерско удружење на пројекту, бави проблемима интерно расељених лица и да покушава да те проблеме рјешава. Добра сарадња и партнерство са ГО Звездара довели су до добијања овог пројекта који се ових дана приводи крају, на задовољство свих учесника.

Међу интерно расељеним лицима са Косова који су добили помоћ има и оних који су деведесетих из БиХ и Хрватске своје уточиште нашли на Косову и Метохији, па су опет морали да напусте своје домове.

ДРАГАНА БОКУН

## УМРО СИСАЧКИ ПРОТА КОЈИ ЈЕ БИО ОМИЉЕН У НАРОДУ



Бивши сисачки парох протојереј-ставрофор Петар Олујић преминуо је у 85. години живота.

Како преноси митрополија загребачко-љубљанска прота Перо, како је често био називан у народу, упокојио се у 85. години живота у Сиску, граду којем је много дао. Петар Олујић рођен је 22. маја 1936. године у Сплиту гдје је завршио основну школу и гимназију. Школовање у Богословији Светог Саве у Манастиру Раковици започео је 1952. године, а наставио је у призренској богословији коју је завршио 1957. године.

– У чин ђакона и презвитера рукоположио га је у Шибенику епископ горњокарловачки и администратор далматински Симеон 21. и 22. септембра 1957. године. То је било прво рукоположење у Епархији далматинској послје Другог свјетског рата – стоји на сајту митрополије загребачко-љубљанске.

Прву службу на мјесту пароха обављао је у Бискупји код Книна, а након тога 1963. године прешао је у Врлику. Од 1971. године до одласка у пензију 2012. служио је као парох сисачки.

У Сиску је остао и у ратним годинама и ту био један од оснивача СКД *Просвјета* и неко ко је охрабривао и тјешчио људе у тешким временима. Познат је као омиљени прота међу народом, а због тога је 2011. године одликован Наградом Града Сиска која му је додијељена на свечаној сједници Градског вијећа овога града.

За вријеме ратних дешавања деведесетих година прошлога вијека на разне начине сачувао је ћириличне књиге и књиге српских писаца из фонда локалне Градске библиотеке које су у то вријеме биле спаљиване и бацане. Вјечна му памјат и хвала!



» Душко Кондић



» Миљинко Ристовић



» Драгана Стојичић Цвијић











## ПРИЈЕ 79 ГОДИНА ДЕСИО СЕ ГЕНОЦИД НАД СРБИМА У ГАРАВИЦАМА КОД БИХАЋА

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта подсећа да се прије 79 година десио геноцид над Србима у Гаравицама код Бихаћа. Усташки крвници су у љето 1941. године извршили масовни и монструозни злочин над српским цивилима када је убијено више од 14.000 Срба и мањи број Рома и Јевреја.



Гаравице су четврто стратиште на подручју Независне Државе Хрватске по броју убијених Срба после логора смрти Јасеновац, Јадовно и Земун и једно од највећих стратишта у Другом свјетском рату. Важно је нагласити да су Гаравице један од најпотреснијих доказа да је НДХ била геноцидна творевина чији је циљ био потпуно уништење српског народа свим средствима. Трагична је чињеница да се за вријеме комунизма скривала неспорна истина да је над српским народом у Гаравицама и на многим другим мјестима широм НДХ извршен геноцид и да су тај геноцид извршили Хрвати и Муслимани. Комунистичка власт је спрјечила денацификацију Хрвата и Муслимана с циљем да се суоче са властитом геноцидном прошлосту и истински одбаце усташтво и усташку идеологију. Линта сматра да би Србија требало да покрене иницијативу и помогне обнову и уређење Спомен подручја Гаравице које је запустело. Потребно је да се подигне нови споменик и изгради православна црква у помен страдалим српским цивилима. Веома је важно да као држава и народ на озбиљан и одговоран начин његујемо културу сјећања и одамо дужно поштовање према жртвама које су убијене на Гаравицама и подручју Бихаћа. Познато је да су власти Бихаћа направиле, од српског стратишта, спортско рекреативну зону на којој се одржавају мотоциклистичке трке, а сада је почело и снимање музичких спотова што дубоко вређа жртве, њихове потомке и читав српски народ. Жалосна је чињеница да власт у читавој Федерацији БиХ води политику занемаривања, омаловажавања, умањивања и негирања српских жртава не само из Другог свјетског рата већ из времена грађанског рата крајем прошлог вијека. То јасно показује да нема искрене спремности да се призна геноцид над српским народом у НДХ и затражи опроштај од српских жртава.

## БАКИР ИЗЕТБЕГОВИЋ ЈОШ ЈЕДНОМ ПОТВРДИО СВОЈУ ПАТОЛОШКУ МРЖЊУ ПРЕМА СРБИЈИ И СРБИМА

Бакир Изетбеговић још једном потврдио своју патолошку мржњу према Србији и Србима најављујући поново покретање ревизије пресуде против Србије за геноцид иако му је јасно да од тога нема ништа, оцјену председника Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Бакир Изетбеговић и бошњачки политичари не могу да прежалу што Србија пресудом Међународног суда правде 2007. године није проглашена кривом за непостојећи геноцид у Сребреници и што 2017. године није успјела ревизија пресуде против Србије за геноцид. Наведено понашање Бакира Изетбеговића и његове стране СДА један је од многих доказа да Бошњаци не желе заједнички живот са Србима, да не желе дејтонску БиХ и да не желе побољшање односа са Србијом. СДА наставља ратну политику свог оснивача Алије Изетбеговића чији је циљ био етничко чишћење Срба и стварање етнички чисте муслиманске територије која би се звала Босна и Херцеговина. Да би остварио циљ свог оца Бакир Изетбеговић не одустаје од сумануте намјере да се Србија осуди за лажни и непостојећи геноцид у Сребреници и још 6 општина у БиХ, а затим да још жешће крене на Републику Српску с циљем њеног укидања и протјеривања српског народа.

Линта истиче да Србија и Српска треба да инсистирају на досљедном поштовању изворног Дејтонског споразума. То конкретно значи да треба покренути процес повратка више од 80 отетих надлежности Републици Српској што се тиче одбране, безбједности, правосуђа, финансија и низа других области. Све надлежности које су пренијете на ниво државне заједнице Босне и Херцеговине без договора легалних и легитимних представника Републике Српске и Федерације БиХ јесте супротно Дејтонском споразуму. Такође, крајње је вријеме да Тужилаштво за ратне злочине Србије почне да покреће истраге и подиже оптужнице за бројне бруталне злочине које су починили припадници тзв. Армије БиХ и паравојних муслиманских снага над српским народом у БиХ. Такође, Србија би требало да покрене питање отети имовинских, стечених и бројних других права више од пола милиона протјераних Срба из Федерације БиХ, питање дискриминације преосталих Срба у Федерацији БиХ, питање несталих Срба, као и да се активно у међународној заједници бори за истину о рату деведесетих у БиХ и на простору бивше Југославије.

# Бошњачка власт користи мигранте да протјера Србе и отме њихову имовину

Бошњачке власти у Сарајеву и Бихаћу користе мигранте као средство да протјерају малобројне Србе и отму њихову имовину, сматра председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Ситуација се додатно погоршала када је власт у Бихаћу у априлу ове године направила мигрантски камп у српском селу Липа које је удаљено 30 километара од Бихаћа и у коме се налази више од 1.500 миграната који су у сталном покрету. Више хиљада миграната борави изван кампа и крећу се у групама од 20–30 људи. У српским повратничким селима на подручју Босанског Петровца и Грахова ситуација је веома тешка јер мигранти проваљују у куће и нападају повратнике, а полиција не чини ништа да заштити Србе и српску имовину. Малобројни Срби су безбједно угрожени и у општинама Сански Мост, Босанска Кру-



па и Дрвар. Код Срба повратника влада велики страх и узнемиреност за властиту безбједност и безбједност својих имања. Полиција Унско-санског кантона шаље чак мигранте у српска села, говорећи да српска имања немају власнике и да могу да их слободно користе. Мигранти су постали озбиљна безбједносна и здравствена пријетња српским повратницима

који се налазе у тешкој материјалној ситуацији јер немају никакву подршку власти. Линта позива Министарство спољних послова Србије да тражи од власти у Сарајеву да се поштују права малобројних Срба у Федерацији БиХ која су гарантована уставом и законима и међународним конвенцијама. Србија се снажно залаже за поштовање темељних ври-

једности као што су људска права и владавина права, а не за једностране акције које угрожавају животе малобројних српских повратника и њихову имовину.

Такође, Србија би требало конкретним мјерама и активностима да помогне српске повратнике у општинама Бихаћ, Босански Петровац, Босанско Грахово, Босанска Крупа, Дрвар, Сански Мост који су угрожени од миграната и да пошаље снажну поруку да ће бринути о њиховој безбједности и да ће се залагати да слободно живе на својим вјековним подручјима. Једино право рјешење за српске повратнике у наведеним општинама јесте да се затвори мигрантски центар Липа, да се обезбједи контрола кретања миграната, да полиција заштити Србе и њихову имовину и да власт у Сарајеву почне да ради на повратку миграната у земље поријекла.

## У Возући и селима код Завидовића десио се један од највећих злочина над Србима

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта истиче да се у Возући код Завидовића прије 25 година десио један од највећих злочина над Србима у протеклом рату. Ријеч је о стравичном злочину који су починили припадници тзв. Армије БиХ и исламски плаћеници уз подршку НАТО снага. Према наредби Алије Изетбеговића муслиманске снаге су 10. септембра 1995. године покренуле офанзиву чији циљ је био потпуно етничко чишћење српског народа са подручја Озрена и долине Криваје. То најбоље потврђује чињеница да је за вријеме злочиначке акције муслиманских снага од 10. до 24. септембра убијено 459 српских бораца и цивила, спаљено и уништено 30 српских села, протјерано око 8.000 Срба, док се 129 Срба и даље воде као нестали. Након што је пала Возућа муџахедини и припадници тзв. Армије БиХ су починили

језив покољ над заробљеним српским војницима и цивилима снимајући своје бестијалне радње. Срби су убијани одсијецањем главе сјекирама, сабљама и моторним тестерама и на друге најбруталније начине. Снимци погубљења Срба су слани у исламске земље с циљем прикупљања донација. Прије наведене офанзиве припадници тзв. Армије БиХ и муџахедини починили су у мају 1995. године на Озрену стравични злочин над 56 припадника Прњаворске бригаде Војске Републике Српске.

Линта наводи да страдање и прогон Срба из Возуће и 30 српских села јесте један од бројних доказа да је стратешки циљ Алије Изетбеговића био етничко чишћење српског народа и стварање муслиманске Босне и Херцеговине. Не смијемо никада заборавимо страдале Србе са Озрена и долине Криваје, као и све остале Србе који су убијени на мно-

гим мјестима у Босни и Херцеговини само зато јер су били сметња формирању етнички чисте муслиманске територије. Поред тога, важно је да стално инсистирамо и тражимо да наредбодавци и починиоци монструозних злочина над Србима из Возуће, Озрена и долине Криваје и других мјеста буду кажњени и да српске жртве и њихове породице коначно дочекају правду. Бројне чињенице показују да Срби не могу да очекују правду од Тужилаштва и Суда у Сарајеву јер је у питању етнички мотивисано правосуђе које је у функцији бошњачке политике.

Бошњачки политичари заступају ратну политику Алије Изетбеговића понављајући бесмислене лажи о српској агресiji на БиХ и о измишљеном геноциду у Сребреници и у још 6 општина, а с крајњим циљем уништења Републике Српске.

## ХАПШЕЊА БОРАЦА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ ДОКАЗ ДА ЈЕ ПРАВОСУЂЕ У БИХ АНТИСРПСКО

Хапшење девет бораца Војске и Полиције Републике Српске са Сокоца представља један од бројних доказа да је правосуђе БиХ антисрпско и у функцији ратне политике Алије Изетбеговића, истиче председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Многе чињенице показују да Тужилаштво и Суд БиХ од свог оснивања имају селективан приступ у процесуирању ратних злочина и баве се кажњавањем ратних злочина на штету српског народа. Стратешки циљеви Тужилаштва и Суда БиХ нису правда за све жртве и помирење већ да се оправда апсурдна оптужба бошњачке елите да су Срби извршили агресију на Босну и Хер-



цеговину и починили масовне злочине и геноцид над Бошњацима као и да се Република Српска прикаже као творевина која је настала на масовним злочинима и геноциду и да је због тога треба укинути. Због тога се ради плански да се што више Срба ухапси и осуди за ратне злочине. Поред тога често хапшења Срба за наводне ратне злочине имају за циљ да

у српском народу у Републици Српској створе атмосферу страха и узнемирености.

Линта још једном позива Тужилаштво за ратне злочине Србије да коначно почне да процесуира бројне злочине над Србима на подручју Босне и Херцеговине. Ниједан од команданата тзв. Армије БиХ није осуђен за велике злочине над Србима у западнокрајишким општинама, Сарајеву, средњем Подрињу, средњој Босни и многим другим мјестима. Један дио Бошњачки који су починили бруталне злочине над Србима су осуђени на мале затворске казне што представља дубоку увреду и понижење за саме жртве и њихове породице. Без одба-

цавања најбезочнијих лажи о српској агресiji и геноциду у Сребреници и другим мјестима, без једнаког приступа у кажњавању свих ратних злочина и без једнаког поштовања свих жртава није могуће говорити о пуној нормализацији односа и искреној сарадњи међу државама и народима на простору бивше Југославије. Такође, Србија би требало да покрене снажну политичку, дипломатску и правну офанзиву с циљем борбе за истину у међународној заједници о ратовима деведесетих. Главни кривац за рат у БиХ јесте злочиначки режим Алије Изетбеговића чији је циљ био стварање етнички чисте муслиманске државе без Срба.

# Линта: Тужилаштво за ратне злочине да се бави планским убијањима Срба у хрватским градовима

У Хрватској не постоји политичка воља да се ријеша питање несталих Срба јер би то био један од важних доказа да је усташки режим Фрање Туђмана вршио планска убијања Срба у хрватским градовима посебно 1991. и 1992. године с циљем стварања етнички чисте хрватске државе. Одмах након доласка Туђмана и ХДЗ-а на власт маја 1990. године почело је на улици, радном мјесту, у стамбеним зградама и на другим мјестима застрашивање, провоцирање и вријеђање Срба. Ускоро су услједили отворене пријетње, насилна избацивања из станова, незаконита хапшења, прогони, злостављања, мучења и убојства.

Линта подсјећа да су Срби у скоро свим хрватским градовима и мјестима убијани на кућном прагу и у својим становима и кућама. Велики дио Срба је одвођен са радних мјеста, са улице, из кућа и станова на информативне разговоре гдје су дивљачки пребијани и мучени и с ко-



јих се никада нису вратили. Велики дио њих је завршио у Сави, Драви и Дунаву. Било је низ случајева да су Срби извођени из склоништа и убијани на улицама усред бијела дана. Истовремено је спровођена добро осмишљена кампања планског минирања српских кућа, локала и других објеката у власништву Срба или српских фирми у великој већини хрватских градова. То су били разлози да су десетине хиљада српских породица из страха за голи живот и да би спасили живу главу напуштали сво-

је станове и куће, продавали куће у бесцијење, вршили замјене кућа на своју штету или потписивали предуговоре о чувању кућа које је етнички мотивисано хрватско правосудје признало као законите и на тај начин радило на цементирању етничког чишћења Срба. Са подручја под хрватском контролом до маја 1993. године протјерано је више од 250.000 Срба.

Линта наглашава да хрватска полиција и безбједносне службе имају податке и извјештаје о налогодавцима и извршиоцима одвођења

Срба на тзв. информативне разговоре, планским убијањима Срба и систематском минирању српских кућа, али то крију као највећу државну тајну. Јасно је да је у питању табу тема у Хрватској јер би рјешавањем питања несталих Срба у хрватским градовима пала у воду тзв. Декларација о Домовинском рату из 2000. године према којој су Србија, ЈНА и Срби били агресори и Хрватска је тобоже била жртва великосрпске агресије. Планско убијање Срба и систематско минирање српских кућа, локала и других објеката од маја 1991. и 1992. године у скоро свим хрватским градовима с једне стране и планска убијања и уништавање српске имовине током и послје злочиначких војно-полицијских акција с друге стране јасно показује да је Туђманова Хрватска настала на масовним убојствима и етничком чишћењу српског народа. Крајње је вријеме да Тужилаштво за ратне злочине у Београду почне да ради свој посао.

## ИЗВЈЕШТАЈ ХРВАТСКЕ ТАЈНЕ СЛУЖБЕ ЈЕДАН ОД ДОКАЗА ДА ЈЕ ХРВАТСКА ПРОУСТАШКА ДРЖАВА

Годишњи извјештај хрватске тајне службе један од многих доказа да је Хрватска проушташка држава, оцјењује председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. У извјештају се појмом „великосрпски екстремизам“ оптужује читав српски народ јер одбија да призна лажну државу Косово и кршење међународног права и Повеље Уједињених нација. С друге стране, Србија поштује територијални интегритет Хрватске, БиХ и Црне Горе. Поред тога, великосрпским екстремистима се назива велика већина Срба јер су против чланства Србије у НАТО пакту који је извршио агресију на нашу државу и починио бруталне злочине.

Линта истиче да се у извјештају ништа не говори о завршном процесу рехабилитације злочиначке усташке идеологије и геноцидне НДХ, не говори се да се усташтво јавно манифестује кроз срамне и скандалозне одлуке хрватских државних институција (званична комеморација усташких злочинцима у Блајбургу, легализација усташког поздрава „За дом спремни“...), кроз јавне иступе и окупљања усташких и проушташких организација, кроз десетине хиљада исписаних усташких графита и србомрзачких порука, кроз учестале физичке нападе на Србе и њихову имовину, кроз отимање српске имовине и непоштовање међународних конвенција и споразума којима се гарантују људска права стотинама хиљада протјераних Срба и других оштећених грађана и на бројне друге начине.

## ЂУКАНОВИЋ УПОРНО ПОНАВЉА ПРОВИДНУ ЛАЖ О ТЗВ. ВЕЛИКОСРПСКОМ НАЦИОНАЛИЗМУ



Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта одбацује као најбезочнију измишљотину оптужбу Мила Ђукановића да је председник Александар Вучић тобоже кривац за јаку медијско-политичку агресију Београда према Црној Гори. Власт у Србији се никада није мијешала у унутрашње ствари Црне Горе, али се зато антисрпски режим Мила Ђукановића најдиректније умјешао у унутрашње ствари Србије признавши лажну државу Косово. Србија и председник Вучић су само показивали оправдану бригу због систематске дискриминације српског народа од стране црногорског режима и доношења антицивилизацијског Закона о слободи вјероисповијести чији је циљ отимање светиња и друге црквене имовине Српској православној цркви у Црној Гори. Србија има право по свим међународним конвенцијама да брине о дијелу свог народа који живи у Црној Гори или у било којој другој држави и да помаже његов опстанак и очување националног, културног и језичког идентитета.

Линта истиче да Мило Ђукановић упорно понавља провидну и трагикомичну лаж о тзв. великосрпском национализму, наставља да плаши грађане говорећи о непостојећој угрожености државе од спољашњег и унутрашњег непријатеља, додатно продубљује подјеле, подстиче сукобе и подиже тензије, а све с безумним циљем да спријечи одлазак његове Демократске партије социјалиста са власти након пораза на недавним изборима. Кривац за пораз Мила Ђукановића нису Србија и председник Вучић већ његова погрешна и штетна политика коју су казнили грађани Црне Горе гласајући већински за опозицију. Добро је познато да је Мило Ђукановић имао отворену подршку познатих србомрзца Едија Раме, Жељка Комшића и других утицајних личности из региона, али то му није сметало, а смета му што Србија брине за свој народ. Жалосна је чињеница да бивши Србин, а сада острашћени антисрбин Мило Ђукановић природну сарадњу између Београда, Подгорице и Бањалуке назива великосрпским пројектом, а снажно подржава сарадњу између Подгорице, Тиране и Приштине што јасно говори о њему и његовој политици.

## Србија да покрене питање осуђених Срба из Трпиње; Зоран Гајанин пролази тортуру у Лепоглави

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта тражи да Србија покрене питање 10 осуђених Срба из села Трпиња код Вуковара који невини труну у хрватском затвору више од 7 година јер нису имали фер и поштено суђење. Трпињски Срби су осуђени на дугогодишње затворске казне за наводни и измишљени ратни злочин у монтираном судском процесу без иједног материјалног доказа и без свједока који су присуствовали догађају. Суд апсолутно није доказао да је неко од осуђених Срба убио или малтретирао хрватске цивиле и ратне заробљенике што само потврђује да се ради о етнички мотивисаном хрватском правосудју. Хрватска плански

и смишљено ради од завршетка рата до данас на процесуирању што већег броја крајишких Срба на основу лажних доказа и лажних изјава свједока да би оправдала лажни мит о тзв. Домовинском рату према коме су Србија, ЈНА и Срби извршили агресију, а Хрватска је тобоже била жртва агресије и водила ослободилачки и праведан рат.

Линта истиче да један од невиних осуђених трпињских Срба на 14 година затвора Зоран Гајанин ових дана поново пролази кроз тортуру од стране хрватске државе у затвору у Лепоглави. Зоран Гајанин је недавно физички нападнут од стране лица с којим је био заједно у ћелији и кога је одгурнуо од себе како не би

био повријеђен. Стражар је тек тада ушао и привео их, те је покренут дисциплински поступак за обојицу умјесто за нападача. Зорана Гајанина као жртву напада желе да осуде на самицу на мјесец дана само због тога што је Србин иако није ништа ни започео, нити урадио осим што је у самоодбрани одгурнуо нападача од себе. У питању је још један у низу доказа тортуре хрватске државе над Србима, у овом случају према Зорану Гајанину. Без обзира што Зоран Гајанин поштује правилник и кућни ред затвора, затворска управа је измислила причу да је био учесник физичког сукоба како би га могли малтретирати и мучити за вријеме боравка у затвору.

## Линта тражи пуштање Дарка Штакора на слободу и позива власт да штити Србе од прогона Хрватске

Најоштрије осуђујем скандалозно хапшење Дарка Штакора (1968) са Кордуна од стране хрватске полиције и позива власт у Србији да штити крајишке Србе од неоснованог прогона који спроводи хрватска држава, изјавио је председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Министарство правде треба да упуга протест Хрватској због хапшења Дарка Штакора и затражи да буде пуштен на слободу јер је очигледно да се ради о монтираном судском процесу. Ради се о континуитету прогона крајишких бораца који траје од завршетка рата до данас с циљем застра-

шивања и оправдања лажне и бесмислене оптужбе да су Срби тобоже били агресори и злочинци, а Хрвати ослободиоци и жртве. Апсолутно је неприхватљиво да власт у Загребу наставља да несметано из године у годину хапси крајишке Србе на основу лажних доказа расписујући међународне потјернице. Јасно је да ће Хрватска наставити да прогони крајишке Србе који су учествовали у одбрани свог народа и наредних 25 година.

Линта истиче да би Србија требало јасно да стави до знања Хрватској да је неприхватљиво да и даље траје лов на крајишке Србе као да се ради



о најобичнијим криминалицима и дилерима дроге. Хрватска је на основу међународних потјерница до сада широм свијета ухапсила око 180 Срба, а хапшење Дарка Штакора је четврто ове године. Очигледно је да Хрватска настоји да масовним судским процесима и хапшењима крајишке Србе прикаже као агресоре и ратне злочинце. Врхунско је



» Симо Медиф, Мирко Јокић, Перо Вранић, Милан Миловац, Зоран Ракита, Миодраг Линта, Милан Панић, Зоран Црепуља, Милан Маријанац, Саша Црепуља, Јово Ђато, Недељко Керлец, Илија Балаћ, Новак Тркуља, Дане Антић, Цвијан Савковић, Милош Шкорић

## ОДРЖАН 7. САБОР ЈАЊАНА У ФУТОГУ

Чувари традиције и обичаја из свог завичаја, Јањани организовали су 13. 9. 2020. године седми Сабор Јањана у Футогу. Иако актуелна ситуација са корона вирусом није дозволила да се сабор одржи уз присуство земљака који живе ван граница Србије, уз обиљежавање свих обичаја и такмичења у већем броју спортских дисциплина, Јањани нису дозволили да се такав традиционални догађај не одржи. Љубав према завичају је јача.

### САБОР БЕЗ ЗЕМЉАКА ИЗ ЗАВИЧАЈА

Осјетило се да су недостајали њихови земљаци из Републике Српске, али су у сваком тренутку мислили на њих у нади да ће следећи сабор бити као и сви до сада. Сваки досадашњи сабор обиљежили су дружење и добро расположење, па и овај само у много мањем броју.

Седми сабор требало је да буде одржан у мају текуће године, али због актуелне ситуације је помјерен до прве прилике која се указала у септембру. О важности одржавања оваквих догађаја сазнали смо од секретара ЗУ Јањана Цвијана Савковића.

— Ово је традиционални Сабор Јањана у Војводини који ми одржавамо, али овога пута у посебним условима због короне, без званичне објаве. Овдје су само присутни учесници у спортским так-

мичењима и пријатељи удружења, представници наших огранака из Војводине, њих шест, наши спонзори и пријатељи и људи који нас прате све ове године. Овога пута одржаће се само такмичење у кошењу, скоку у даљ и бацању камена са рамена. Циљ нам је да не прескочимо цијелу годину с обзиром да нисмо имали никакве активности од прославе 11 година удружења и славе. Жеља нам је да то некако очувамо и да не прекинемо континуитет. Јањани се у Војводини окупљају већ 11 година од оснивања и желимо да задржимо ту традицију — истакао је Савковић.

### СВАКИ ОДМОР У БЕДОВИНИ

Колика је љубав према завичају и на који начин се негује и чува, дочарала нам је Станислава Тркуља Пандуров која, како каже, не пропушта ниједан догађај који удружење организује. Радо облачи јањанску народну ношњу, а Јањ посјећује увијек када је у прилици. Интересантно је да је Станислава рођена у Бачкој Паланци, гдје се њен отац доселио почетком седамдесетих година прошлог вијека. Међутим, Станислава је већи дио свог дјетињства проводила у Јању у селу Попуже у којем се родила љубав према завичају и из којег носи само лијепе успомене. Тој љубави према завичају допринио је њен отац који јој је много причао



» Борђе Пантелић, Миодраг Линта, Горан Савковић, Зоран Црепуља, Јован Савковић и Јасмина Обрадовић

о Јању, обичајима, животу тамо и свом дјетињству.

— Необично је када неко чује да постоји толика љубав према Јању, али за то је крив мој отац. Ми нисмо, као сва дјеца ишли на море, на летовања, свако лето знало се три мјесеца Јањ, свака зима мјесец дана Јањ. Цијело моје дјетињство до почетка школе било је код бабе у Јању. И то је сада неопсива љубав. Жеља да се очувају традиција, обичаји, људи, да се зближимо с њима, да не изгубим своје коријене, да не изгубим своју родбину. Расули смо се по свијету, али све њих ја скупљам, зовем и трудим се да останемо у контакту. И ту љубав преносим на своје синове. Старији син воли Мањачу, све те скупове, воли да слуша крајишку музику. Моја бака је цио живот носила бошчу и

била у ношњи. Она никад није скинула народну ношњу. Ја моју баку памтим са бошчом на глави, са прегачом и тканицом кошуљом. Тако је она васпитала своје синове, они су то пренијели на нас, а ми на своју дјецу.

### НЕИЗВЈЕСНО ТАКМИЧЕЊЕ

Да су Јањани увијек добродошљиви и да је заувјек у њиховом срцу, доказују управо на оваквим догађајима. Очување традиције и обичаја је њихов циљ и задатак и исто то преносе и на млађе нараштаје. Тако су у косидби, бацању камена с рамена и скоку у даљ снаге одмјеравали како ветерани, тако и омладинци. Након такмичења у кошењу и поменути дисциплинама услиједило је проглашење побједника и додјела награда. Награде су до-

дијелили предсједник ЗУ Јањана Зоран Црепуља, секретар Цвијан Савковић и Милош Шкорић.

Догађај су увеличали пријатељи Јањана, спонзори и људи који подржавају њихову идеју и рад: предсједник Савеза Срба из региона и народни посланик Миодраг Линта, народни посланик Јасмина Обрадовић, оснивач и идејни творац Удружења Милан Маријанац, директор Фонда за избјегла, прогнана и расељена лица АП Војводине Душко Ђутило, предсједник Удружења грађана Змијање Борђе Пантелић, један од најзнаменитијих живих Јањана проф. др Момчило Сакан и спонзори.

Предсједник Савеза Срба из региона и народни посланик Миодраг Линта изразио је задовољство због присуства манифестацији.

— Био сам прошле године у вашем крају и носим најљепше утиске и могу да потврдим да су то једни часни, поносни, вриједни и радни људи који су поносни на своје поријекло. Мислим да сви заједно треба да радимо на јачању културног јединства нашег народа, да чувамо свој српски језик, ћирилицу, православну вјеру, своју крсну славу, да се дружимо, окупљамо, да се међусобно поштујемо, уважавамо, да јачамо јединство нашег народа, да негујемо сјећања на наше страдале Србе, да помажемо нашу Републику Српску. Само на тај начин бићемо достојни својих предака.

Након додјеле награда и званичног дијела, услиједило је дружење домаћина и гостију у опуштеној и пријатној атмосфери.

ДРАГАНА ШИПОВАЦ



» Дане Антић, Зоран Црепуља и Зоран Ракита



» Станислава Тркуља Пандуров



» Деталј са косидбе: Милан Панић, Перо Вранић, Дане Антић



СРПСКИ ПЈЕВАЧ НАРОДНИХ ПЈЕСАМА (1941-2020) (СА СЛИКЕ)		ВРСТА ВРБЕ	СВАБА, СУКОБ, РАС-ПРАВА	ПЈЕСМА ПЈЕВАЧА СА СЛИКЕ
УРЕД. КАНЦЕ- ЛАРИЈА				
ЖИТА- РИЦА, ЗОБ				
СТА- ТУРА, РАШ- ЋЕЊЕ				
АМПЕР		ПАНЧЕВО ГАЛСКИ ЈУНАК ИЗ СТРИПА		
СЕЛО КОД БОСАНСКЕ КРУПЕ, РОДНО МЈЕСТО ПЈЕВАЧА СА СЛИКЕ	ОРГАН ЧУЛА ВИДА	СРПСКО КОЛО	ДОРАТ ОДМИЉА ГАЛА-МИТИ	
УЗ, ПРИ, ПОКРАЈ		ПРИТОКА САВЕ У РС РЕОМИР		
ЗАШТИТА, ОДБРАНА				ПРВО СЛОВО ЕНЕРГИЈА
17. И 18. СЛОВО АЗБУКЕ		МОСУР ЗА КОНАЦ ПАРАДИН		
АУСТРИЈА	ФИЛОЗОФ ЕНЦО БИЛО КУДА			НЕПЕР ОБЛАСТ У РУСИЈИ
ДИО ГРАМА- ТИКЕ				
УДРУ- ЖЕЊЕ КЊИЖЕВ- НИКА		ИСТОК ПРЕМА	МЛИ- ЈЕЧНИ ПРОИЗВ. ПРОКОП	
ЈЕЗИЧКИ РЕФОР- МАТОР КАРАЏИЋ		РАДИЈУС МИЛЕНА ДРАВИЋ	БЕРАНЕ ДОМАЋЕ ГОВЕЧЕ	
СЛО-ВАЧКИ ГЛУМАЦ, ЈОЗЕФ				
ЈАГОДИНА		ДВОРЦИ ВЛАДАРА (ПЕСН.)		

Прешње: биро, овал, раст, а, па, доро, до, врас, окриље, а, чо, калем, а, Пачи, Н, Н, синтакса, УК, И, сир, Вук, р, ба, Адамович, ЈА, двори.

## ОГЊИШТА КРАЈИНЕ ДРАГАНА ЉУНА ПРОМОВИСАЛА ПРВУ ЗБИРКУ ПЈЕСАМА ПОНОСНА НА РОДНУ БУКОВИЦУ

Поносна Буковчанка Драгана Љуна представила је своју прву збирку пјесама *Огњишта Крајине* у Клубу Тесла у Београду где је окупила пријатеље и сараднике, а поред првенца прославила је и свој рођендан.

Како је рецензент Неђо Ђић Стојановић рекао Драгана је жена са душом која неизмјерно воли родни крај.

– Одрасла сам на камену и са тим се поносим, моје село, моја Буковица је крш и камен. Ту су рођени и опстали људи који могу много тога издржати. Јаки су и снажни, истрајни. Мој крајишки народ где год је пао, ту је опстао. Много тога нам је неправедно отргнуто и отето са тог прочеља крајишког огњишта.

Драгана Љуна у пјесмама пјева о снази наших предака, нашег народа, о њиховој мудрости, који су и без завршене школе били сналажливи и паметни.

– Лијепо васпитање у духу вјере и традиције никада не излази из моде – рекла је Љуна и додала да све те вриједности које су вјечне, трудила се да пренесе и на своју дјецу, ћерку Тамару и сина Александра.

Ауторка је писала о свом крајишком народу, на који је поносна.

– Надам се да ће Бог дати да ће наша Крајина опет на ноге стати. Можда не ускоро, али се свакако надам да ће наши потомци то доживјети.

Љуна је поздравила и Ратка Личину, председника Владе у изгнанству Републике Српске Крајине који је написао 9.846 страдалих Срба, како из Крајине, тако и оних из Србије и Републике Српске страдалих у РСК.

– Ове године обиљежавамо



» Зоран Богнар, Драгана Љуна и Неђо Ђић Стојановић

двје годишњице, 30 година од почетка стварања Крајине уочи Светог Николе, и четврт вијека од нашег библијског изгона, августа 1995.

Ратко Личина се бави прикупљањем документације, издао је неколико зборника, а нада се да ће прикупити и довољан број података о погинулим и да ће му се сва удружења и држава Србија придружити у намери да се на прави начин обиљежи то страдање, спомеником на Ташмајдану, где ће бити записана имена 9.846 Срба, на једном мјесту.

Рецензент књижевник Зоран Богнар каже да је свијет Драгане Љуне чистог срца, изузетне будности, њежних молитви, али и бунта и оштрих осуда што је потврдила с пјесмама из ове књиге.

– Књига *Огњишта Крајине* долази нам као књига њежних апотеоза и ламента над Крајином, али и као нова објава једне поезије која има амбицију да пробуди и прошири видике савременог свијета, да у човјекском бићу открије нову могућност постојања.

Модератор вечери и рецензент Неђо Ђић Стојановић назвао је ову књигу „књигом душе“.

– Безвремена је и не подли-

је же ниједном другом суду сем суду љубави. Она је аманет и тестамент крајишком роду испуњена је огромном енергијом ауторке – дјевојчице, дјевојке, жене, пјесникиње која је цијелу себе уткала у овај документ.

У овој књизи симболично има 95 пјесама, по 1995. години, години прогањања са вјеровних огњишта. Ауторка је и свједок и хроничар једног времена и простора.

Посебно мјесто у овој књизи има симбол огњишта, као наш почетак и крај, из чега све креће и где се сви враћамо. Наше свето мјесто, мјесто окупљања, мјесто разговора, пјесме. Мјеста са кога дочекујемо и испраћамо.

– Сви који разумеју ту симболику огњишта, разумеће и моје стихове и поруке – наглашава Љуна, која се захвалила народном посланику Миодрагу Линти на доласку, као и Јовану Каблару председнику Удружења пензионера из Хрватске, и посебно госту из Буковике Божи Шуши.

Послије службеног дијела промоције Драгана је госте послужила рођенданском тортом, а за добро расположење побринули су се Миле Делија, и *Моци Буковике*.

ДРАГАНА БОКУН

## Опјевана страдања Крајишника на ЦД-у оперске умјетнице Тање Андријић

Талентована оперска умјетница мр Тања Андријић представила је публици свој нови цд *Музички шрај*, у кући Краља Петра Карађорђевића. На овом албуму представљена су сабрана дјела вокалне лирике, љубавна, елегична и комична тематика у вокалним дјелима композитора Александра С. Вујића, Ивана Бркљачића, Светислава Божића, Дејана Деспина и Маје ле Ру Обрадовић, као и духовна и отаџбинска тематика у дјелима Мирољуба Аранђеловића Расинског и Душана Трбојевића.

Пјесма *Зрак Лазарице* Мирољуба Аранђеловића Расинског посвећена је обиљежавању 630 година од Косовске битке, а композиција *Господе, жртвае њомилуј*, *Маријина бол*, и *Нека се чедо роди* истог композитора представљају тематике страдања и прогона српског народа са територије Републике Српске Крајине. По идеји др Владе Батножића текст за ове нумере написала је Миланка Берковић. У данашње вријеме није лако реализовати пројекте умјетничке музике, ипак Андријићева је успјела да свој привреде крају. То свакако није било лако, али наглашава да је имала подршку пријатеља.

– То је један велики труд и рад. Почевши само од бирократије, до припрема, вјежбања, снимања у студију, организације промоције... И овим путем се захваљујем ГО Савски венац, СОКОЈУ, Фонду за културна давања, Умјетничкој и музичкој радионици Цими, директору Завода за здравствену заштиту здравља Жељезница Србије Влади Батножићу и председнику КЗК Жељку Кукићу.

Андријићева жели да остави траг будућим генерацијама, дјеци која ће се бавити соло пјевањем, да остави нешто српско.



» На крају промоције уследило је фотографисање умјетнице Тање Андријић са гостима и пријатељима

– Ми цијенимо и етно и фолклор, али желим да представим свијету да и Срби имају оперу, умјетничка дјела. Вољела бих да ове композиције везане за страдања српског народа доживје већу медијску подршку. Треба да се боримо за оно наше национално и традиционално.

Др Владо Батножић је честитао Андријићевој на новом ЦД-у и захвалио се општини Савски венац која је помогла при реализацији овог ЦД-а.

Представници Крајишке академије наука и умјетности поручили су да овај музички догађај треба да послужи као примјер.

Председник Културне заједнице Крајине

Жељко Кукић истакао је одличну сарадњу Крајишника са Тањом Андријић.

– Тек ћемо велика дјела направити на част српском народу – рекао је Жељко Кукић и подсетио све на крајишку оперу *Седра* коју је такође изводила Тања Андријић, по идеји Владе Батножића.

Подршку су пружили и из општине Савски венац, и њихов представник Дејан Герић, члан Вијећа.

Присутне су још поздравили и Маја ле Ру Обрадовић, Мирољуб Аранђеловић Расински, син Дејана Деспина, Миланка Берковић, Миленко Мацура помоћник министра културе.

ДРАГАНА БОКУН

### БИЈЕШКА О УМЈЕТНИЦИ

Тања Андријић оперска и концертна умјетница добитница је награда *Златни беочуг* и *Златна значка* од Културно-просвјетне заједнице Србије, добитница је Ордена *У знак сјећања на вишегодишња мисионарска и просветитељска залагања* у Санкт Петербургу, лауреат на међународним и државним такмичењима, члан је Крајишке академије наука и умјетности, оснивач је и председник Удружења *Хор краљица Марија*, члан Удружења Музичких умјетника Србије, наставник соло пјевања у Музичкој школи *Мокрањца*.

Као оперска пјевачица наступала је у многобројним операма, Берлинској, Лајпциг, Салзбуршки фестивал, у Народном позоришту у Београду и Македонском театру у Скопљу. Одржала је солистичке концерте са умјетницима из Бољшој театра, солистима Војног хора Александров из Москве и солистима Руског козака. Објавила је четири ЦД-а *Звездане ноте*, *Suoni aeterni*, *Најлепше арије* и *ЦД Музички траг* за издавачку кућу *Симфонијета* Београд.

Учествовала је у премијерном извођењу крајишке опере *Седра* композитора Мирољуба Аранђеловића Расинског, по идеји Владе Батножића.



ЕНТУЗИЈАЗАМ И ЉУБАВ ПРЕМА БАЛОТАМА НАШОЈ ЗЕМЉИ ДОНИЈЕЛИ ТРИДЕСЕТАК МЕДАЉА НА МЕЂУНАРОДНИМ ТАКМИЧЕЊИМА



» ЧЛАНОВИ БК КОЗАРЕ И БК НОВОГ БЕОГРАДА: Ђуро Зеленовић, Недељко Декић, Веселин Скакић, Никола Радловић, Славко Пекић, Хранислав Ђинђић, Урош Шарац, Милош Радловић, Дарко Гагић, Frederic Charrigier, Јосип Зелић, Милорад Бјелинић, Михаило Безбрадица (горњи ред), Милош Милаковић, Срђан Буторац, Урош Јонца, Милан Јанковић, Драган Коврлија и Момчило Попић



» Милан Јанковић



» Милош Милаковић

## Крајишки боћари широм свијета проносе славу Србије, а немају гдје да тренирају

Крајишници, у овом случају Далматинци, су из завичаја донијели и љубав према боћању, па сада често можемо да видимо турнире у боћању.

Ипак, мало људи зна да у Србији постоји и Боћарски савез Србије, као и прва и друга лига. Прва лига има 8 клубова, друга лига 12 клубова.

Најбољи боћари се такмиче у репрезентацији, једне године се одржава свјетско, а наредне европско првенство. Овај спорт је распрострањен у многим земљама, Италији, Француској, Хрватској, Словенији и постаје све популарнији. Боћа се и у Кини, Аргентини, Мароку...

### ТАКМИЧЕЊЕ ЗАВИСИ ОД (НЕ)ВРЕМЕНА

Сезона у Србији креће у априлу и траје само до септембра. Домаћи боћари условљени су добрим временским условима, јер немају терен у затвореном.

Велики успјех боћари Србије су постигли, 2007. када је један од наших саговорника Милан Јанковић (БК Нови Београд) освојио медаљу, и тада креће њихов успон на свјетском и европском нивоу. И поред лоших услова у којима тренирају и лошег статуса који овај спорт има, ипак медаље се нижу. Један од наших најбољих боћара Книћанин Милош Милаковић је почео са 16 година.

– Мамин ујак ме је довео на боћарски терен, за вријеме бомбардовања, на Канаревом брду. 2000. године сам одмах отишао на припреме са репрезентацијом. Тада смо изашли на омладинско Свјетско првенство – рекао је Милаковић додавши да се још као дијете играо са дрвеним боћама.

И Јанковић је потврдио да Далматинци боћање носе у генима. И он је врло брзо по регистрацији 2005. заиграо у репрезентаци-

ји и на Свјетском првенству 2007. је освојио бронзану медаљу.

– Освојили би још, а сада их имамо преко 30 на међународним такмичењима, када би услови и однос према овом спорту били бољи. Да би постигао одређене резултате, потребан је рад и дисциплина. Код нас је то теже постићи јер ево рецимо данас је киша и утакмица се мора одложити, немамо наткривене терене. Ми би лако промовисали овај спорт по школама, међу млађом популацијом. Али шта да кажемо родитељима када доведу дијете на тренинг, пада киша и тренинга нема. Или дођу неколико пута тамо се заинтересују за спорт, а ми им кажемо да се видимо у априлу јер нама се сезона завршава када и топлије вријеме, крајем септембра – рекао је Јанковић.

Милош Милаковић наводи како сада катка је тренутна ситуација, од боћања не одуштају баш они који га воле.

– Ми имамо идеју да се направи балон у којем би тренирали и поред помоћне просторије, свлачионице, клупске просторије, па и ресторан од којег би се клуб финансирао. Град би требао да обезбједи земљиште и инфраструктуру, вјерујем да би се последице тога многи људи укључило да допринесу изградњи овог комплекса. Зато би најбоље било да Савез буде иницијатор изградње овог комплекса, па би могли организovati и код нас првенство, Лигу шампиона, турнире.

### НЕМА ЧЛНАРИНЕ ЗА ТРЕНИНГЕ

Предности овог спорта су многе, бесплатан је, не плаћа се чланарина, опрема се добија. Путују по цијелом свијету, млади који освоје медаље добијају државне стипендије. Спорт је у експанзији. Он изискује не само физичку спремност, јер постоје разне дисциплине, него и изузетну психолошку спремност,

смиреност, концентрацију, изузетну способност за адекватно реаговање под притиском.

– Често нас само то једно бацање дијели од медаље, и у тим одлучујућим моментима све очи су упрте у нас, тада до изражаја долази наша ментална снага, то је борба са самим собом – рекао је Јанковић.

Од 2007. до данас имају преко 30 свјетских и европских медаља. Милош Милаковић је у континуитету четири пута са Срђаном Буторцем освајао медаље. Постоји и женска репрезентација у боћању, те талентоване дјевојке су на Медитеранским играма освојиле медаљу.

– Слабо смо препознатљиви. Сви се чуде Београд је толики град, а немају један балон или халу да нам дају, ма неки магацин. Да нам уступе, да тренирамо током цијеле године – наводи Јанковић.

Оно што обојица наводе као проблем је што су у Савезу нестрпљиви људи који су незаинтересовани за напредак.

– Имам положену лиценцу да будем тренер, али ми не пада на памет да се упуштам у тај посао, док су на челу Савеза ови људи. Када би се нешто промијенило спреман сам да дам све од себе, како бих овај спорт популаризовао међу младима – наводи Јанковић.

### ПОДЈЕЛА НА „МАЛЕ“ И „ВЕЛИКЕ“ СПОРТОВЕ

И Милаковић је спреман да се још више ангажује, када би људи из врха државе, из Министарства за спорт, препознали значај овог спорта и ових младих талентованих људи.

Када су ишли на првенство у Италију 2011. године, од Савеза су добили 100 евра, за њих петорицу, а тамо су боравили 9 дана.

– Вратили смо им тада тај новац, и рекли да нас не срамоте са тим износом, и да ћемо се сами снаћи. Земље које су у врху овог

спорта Француска, Италија, Хрватска, Словенија на такмичење доводе кондиционог тренера, психолога, физиотерапеута, масера. А ми не добијемо нове мајице када тражимо. Толико је младих који ће се у неком будућем периоду такмичити, одбију нас када предложимо да неко од њих крене са нама на пут, да осјети ту атмосферу великих такмичења – наводи Милаковић.

Клубови у Италији су почели да купују играче, од 20.000 до 40.000 евра добијају годишње и ти играчи живе од тога.

– Обрађали смо се за помоћ и ГО Нови Београд, али нам нису изашли у сусрет, тражили смо комби да би отишли на такмичење.

Када са својим БК Нови Београд играју Лигу шампиона, увијек су у гостима, јер они немају услова да дочекају противничке клубове као домаћа екипа.

– Ми из Београда идемо у мјеста са мање од 1.000 становника и двије продавнице да играмо утакмице.

У Хрватској и западној Херцеговини има много наткривених терена.

– Како су ми рекли из Савеза у Хрватској они спортове не дијеле на мале и велике, за њих је битна свака медаља, када се хрватска застава подиже, за њих је то национални понос. Наше медаље никог не интересују у Србији – рекао је Јанковић разочарано.

Из свега наведеног може се закључити да би изградњом овог комплекса сви имали користи. Родитељи не би силан новац издвајали за рекреацију своје дјеце, подмладак тренирају не наплаћујући чланарину. Медаље би се у још већем броју низале, Србија би могла да буде домаћин неког великог европског или свјетског првенства, и наша застава би се вијорила поред застава Италије, Француске, Кине, Аргентине, Словеније, Хрватске... много чешће него до сада. **ДРАГАНА БОКУН**



» БК НОВИ БЕОГРАД: Јосип Зелић, Момчило Попић, Милош Радловић, Frederic Charrigier, Милан Јанковић и Славко Пекић (горњи ред) Никола Радловић, Срђан Буторац, Милош Милаковић, Урош Јонца и Веселин Скакић (доњи ред)



» Милош Милаковић и Срђан Буторац освојили друго мјесто на Европском првенству у Ници 2016. године.